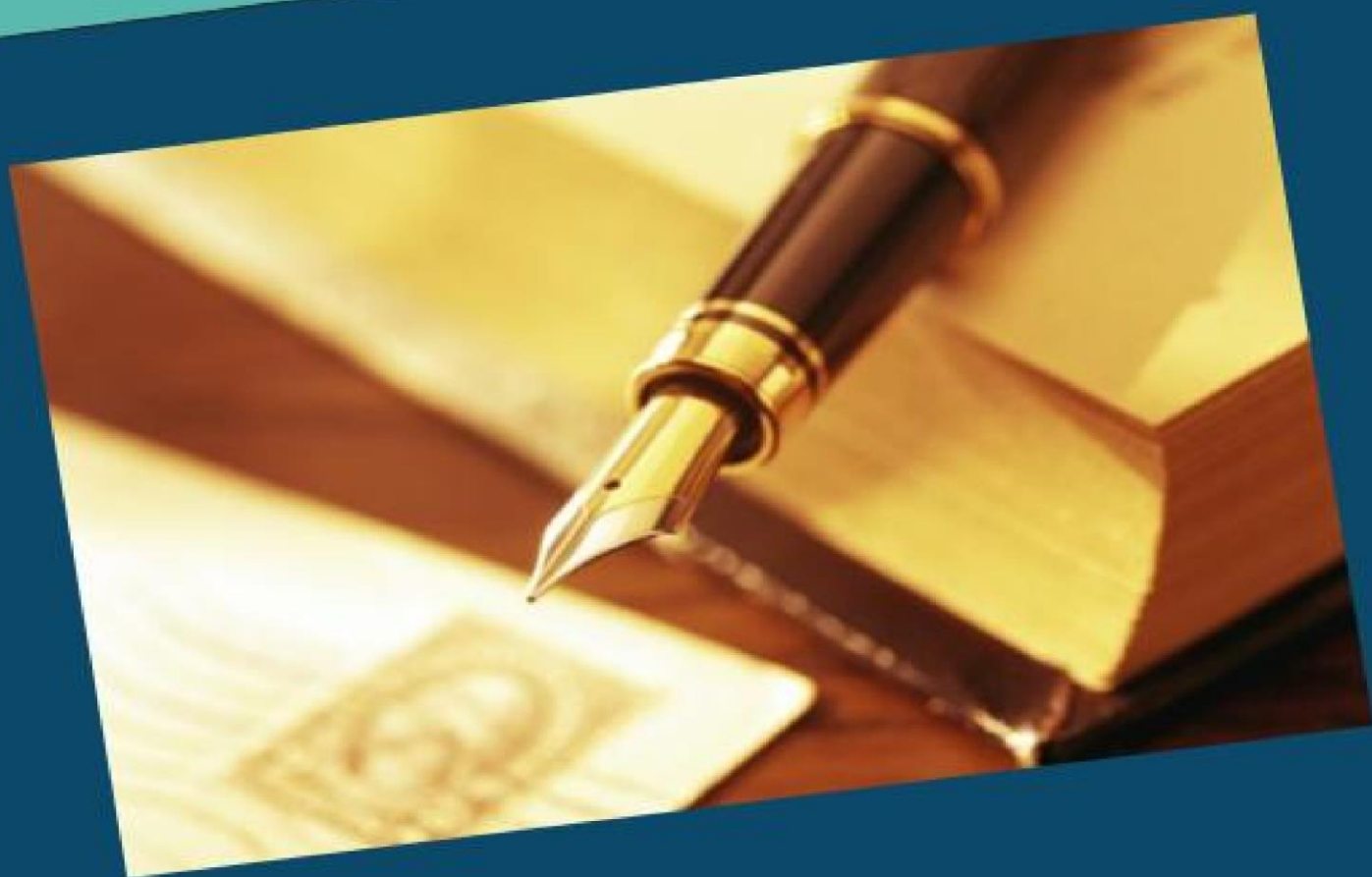

Revista

PROFEDU

NR. 20
DECEMBRIE 2022
www.profedu.ro

REVISTA PROFEDU

Nr. 20/DECEMBRIE 2022

COORDONATORI:

- Anușa Sorescu
- Carmen-Olimpia Gafton-Guga

REDACTOR:

- Anușa Sorescu

FURNIZOR: ASOCIAȚIA PROFEDU

- Email: www.profedu.ro
 office@profedu.ro
 anusa_sorescu2008@yahoo.com

REPERE PEDAGOGICE:

- Revista PROFEDU a fost înregistrată la Biblioteca Națională a României, a primit codul unic de identificare ISSN-2559 – 6950 și se supune prevederilor Legii Depozitului Legal –Legea 111/1995.

CUPRINS

CUPRINS	3
PROLOG	4
I. ARTICOLE ORIGINALE	5
<i>Prof. înv. primar Geangu V. Felicia-Vasilica, ELENA, REGINA – MAMĂ A ROMÂNIEI</i>	5
<i>Prof. înv. preșcolar Constantin Andreea-Maria, DEZVOLTAREA AUZULUI MUZICAL LA COPILUL PREȘCOLAR.....</i>	8
<i>Prof. înv. primar Geangu V. Felicia-Vasilica, MANAGEMENTUL CONFLICTELOR ȘCOLARE</i>	11
<i>Prof. înv. preșcolar Buleteanu Amalia-Teodora, CREATIVITATEA ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR.....</i>	13
<i>Prof. înv. primar Geangu V. Felicia-Vasilica, DESPRE COMUNICARE ȘI ASCULTARE.....</i>	17
<i>Prof. înv. preșcolar Ghită Dorina-Mihaela, INTERACȚIUNEA COPILULUI CU ADULTUL –BAZĂ A INTERACȚIUNII SOCIALE.....</i>	19
<i>Prof. înv. primar Geangu V. Felicia-Vasilica, DESPRE EMOȚII</i>	22
<i>Prof. înv. preșcolar Constantin Andreea-Maria, VALOAREA FORMATIVĂ A PARTENERIATELOR EDUCAȚIONALE LA NIVELUL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PREȘCOLAR</i>	24
<i>Prof. înv. primar Geangu V. Felicia-Vasilica, ASPECTE PRIVIND COMUNICAREA ÎNȘELĂTOARE</i>	27
<i>Prof. înv. preșcolar Tudorașcu Oana-Niculina, ROLUL EDUCAȚIEI ÎN INCLUZIUNEA SOCIALĂ.....</i>	29
<i>Prof. înv. primar Geangu V. Felicia-Vasilica, DE CE UNII COPII SE CONFRUNTĂ CU ÎNTÂRZIERI DE VORBIRE?</i>	30
II. VOCAȚIE ȘI MISIUNE.....	33
<i>Prof. înv. preșcolar Buleteanu Amalia-Teodora, STUDIU DE CAZ</i>	33
<i>Prof. înv. preșcolar Tudorașcu Oana-Niculina, PROIECT DIDACTIC</i>	35
<i>Prof. Drăgoi Luminita Mihaela, EDUCAȚIE ONLINE LA NIVEL PREȘCOLAR.....</i>	37
<i>Profesor Enache Bogdan – Costin, PLAN DE ACTIVITĂȚI PENTRU COMBATAREA BULLIYNGULUI</i>	39

PROLOG

Revista PROFEDU este o publicație trimestrială, fiecare număr având drept obiectiv punerea la dispoziția cititorilor de materiale dintre cele mai interesante și mai competent realizate.

Ne dorim ca Revista PROFEDU să ilustreze și să reprezinte activitatea educativă, științifică a Sistemului de Învățământ preuniversitar din România. Revista va primi în paginile ei aspecte variate ale problematicii educației precum: proiecte educaționale, parteneriate, lecții demonstrative, articole și studii de specialitate, eseuri, creații etc., conform rubricilor Revistei.

Articolele publicate în cele patru numere anuale ale Revistei contează și pentru promovarea pe posturile didactice sau pentru evaluările periodice efectuate în cadrul instituțiilor de învățământ, participanții devenind, astfel, autori de articol cu ISSN.

Mai întâi, Redacția mulțumește tuturor profesorilor care au ne-au venit în întâmpinare și ne-au trimis materiale, ajutându-ne, astfel, să înfaptuim primul număr al Revistei PROFEDU.

Învățământul românesc, mai ales în momentul de față, este chemat la oferirea de exemple pertinente, modele de bune practici, mentorat etc. Printr-un efort comun, împărțind din cunoștințele, înțelepciunea și experiența noastră, putem așeza „o cărămidă” la temelia educației. Revista este structurată pe patru secțiuni, astfel:

1. Prolog. Privește un cuvânt al Redacției care deschide fiecare număr al Revistei, făcând o prezentare a conținutului numărului respectiv, dar și un comentariu al uneia sau mai multor teme dezbătute în cadrul acesteia.

2. Articole originale. Este rubrica Revistei, în care sunt publicate, inclusiv în limbă străină (engleză, franceză, italiană etc.) articole originale, inedite redactate de cadrele didactice.

3. Vocație și misiune. Rubrica este destinată cadrelor didactice care prezintă materiale utile în activitatea de zi cu zi a profesorului la catedră. Aceasta reprezintă un segment important carierei didactice, iar materialele publicate în această secțiune se doresc a fi un sprijin și o sursă de informare utilă pentru cadrele didactice.

4. Eveniment didactic. Include prezentarea unor evenimente didactice, care privesc învățământul preuniversitar, dar și din viața școlii în general, în memoriam/in onoare unor personalități culturale ce au avut o contribuție la evoluția învățământului românesc.

I. ARTICOLE ORIGINALE

ELENA, REGINA – MAMĂ A ROMÂNIEI

Prof. înv. primar Geangu V. Felicia-Vasilica
Școala Gimnazială Vadu Pașii, județul Buzău

Alteța Sa Regală Principesa Elena a văzut lumină zilei în ziua de 3 mai 1896, la Atena, ca fiică a Regelui Constantin I și a Reginei Sofia, principesă a Prusiei. Cea căreia destinul i-a hărăzit să devină *Regina – Mamă a României* a descins din suverani care au influențat istoria lumii și ale căror rădăcini genealogice s-au pierdut în negura vremurilor. Atât pe linie paternă, cât și maternă Principesa Elena a aparținut familiilor regale cu înaintași vestiți, care au scris istoria țărilor pe care le-au cărmuit, precum: Ecaterina cea Mare, Regina Victoria etc.

Prin căsătoria cu Principele Carol al României, care a avut loc la Atena în ziua de 10 martie 1921, Principesa Elena a Greciei și a Danemarcei a devenit membră a familiei regale, despre care și-a dat seama în scurt timp cât era de iubită și respectată de poporul român. Atât în familia regală, cât și în societatea românească, precum și peste hotarele țării Regele Carol și Regina Elisabeta erau amintiți cu mare cinste. Socrii principesei, Regele Ferdinand și Regina Maria, își aduceau contribuția în mod remarcabil la progresul, stabilitatea și prosperitatea țării. Atât în numeroasele călătorii pe care le-a realizat prin țară, cât și în situațiile zilnice de viață tânăra soție a cunoscut bucuriile, deznădejtile, pierderile și speranțele poporului român a cărui vitalitate era măcinată în mod continuu de război, dar a cărui nădejde în triumful dreptății nu se stingea. Dovedind inteligență, farmec, simț al umorului, stăpânire de sine, capacitate de a intui, a înțelege și a depăși situațiile critice, spirit de sacrificiu, dragoste și atașament față de familie, putere de adaptare și rezistență în fața provocărilor vieții, înțelepciune, modestie, empatie, respect față de cei din jur, diplomatie, puterea de a își suporta destinul, tânăra noră a fost acceptată, iubită și apreciată de socrii, la care a găsit în mod constant sprijin moral și afecțiune. Cea mai mare bucurie a trăit-o la Foișor, la Sinaia, când, pe data de 25 octombrie 1921, în urma unei nașteri dificile, l-a adus pe lume pe Mihai, viitorul Rege al României. Prin grija și dragostea pe care i le-a purtat, acesta a devenit preocuparea ei prioritară, sensul vieții pe care o trăia și motivul pentru care nu trebuia să își piardă curajul în fața provocărilor la care era supusă în mod constant în căsnicie. Un astfel de moment critic a fost în ziua de 31 decembrie 1925, când Principele Carol a renunțat la succesiunea la tron, situație în care fiul său, deși avea doar patru ani, a fost numit *Prinț Moștenitor*. Un alt moment deosebit de dureros atât pentru familia

regală, cât și pentru întreaga țară a fost decesul Regelui Ferdinand, în ziua de 27 iulie 1927, când Mihai a fost numit *Rege*, deși avea doar cinci ani și nouă luni. Țara trecea printr-o perioadă dificilă, iar Europa se confrunta cu schimbări politice cu tendințe dictatoriale care nu se mai terminau și secătuiau de vlagă popoarele. În acel context social și economic apăsător Regina – Mamă Elena a vegheat foarte atentă la starea de sănătate a copilului, la educația pe care acesta o primea, la înclinațiile și dorințele pe care acesta le manifesta, cu atât mai mult cu cât Carol, soțul și tatăl plecat din țară, îi abandonase. Mama și-a iubit fiul și i-a protejat cât a putut copilăria, încât între ei s-a sudat de timpuriu o relație de încredere, respect, afecțiune necondiționată, loialitate și statornicie, pe care cei din jurul lor o constatau și o apreciau. Din cauza situației în care se afla cuplul princiar, s-a exprimat divorțul, în data de 21 iunie 1928. Revenirea în țară a tatălui tânărului rege, în anul 1930, a adus foarte multe schimbări și supărări atât familiei regale, cât și întregii societăți românești. În noul context, tatăl a devenit *Regele Carol al II-lea*, iar Mihai *Principe Moștenitor*, purtând titlul de *Mare Voievod de Alba Iulia*. În ceea ce a privit-o pe Regina – Mamă Elena, aceasta i-a suportat noului rege nenumărate șicane, constrângeri, nedreptăți, umilințe, interdicții de a veghea la sănătatea și educația copilului, totul culminând cu izgonirea ei din țară, care a fost în anul 1932. A fost obligată să plece în exil și s-a hotărât să se stabilească la Florența, unde și-a cumpărat o casă, Vila Sparta, pe care a renovat-o și în care a continuat să primească cu multă bucurie și considerație prieteni, oameni politici și rude. În ciuda acelor nedreptăți, tânărul Mihai își găsea liniștea, spontaneitate și capacitatea de a glumi pe seama necazurilor întâmpinate, ori de câte ori își vizita cu deosebită afecțiune mama, chiar dacă deplasările îi erau foarte bine planificate și supravegheate de rege. Noua și complicata situație în care se afla Regina – Mamă Elena n-a oprit-o pe aceasta să fie la curent cu ceea ce se întâmpla în întreaga Europă, cu atât mai mult cu cât foarte multe rude apropiate și prieteni aveau tangențe directe cu evenimentele dificile de atunci, care se derulau în mod rapid și periculos pentru întreaga suflare. În urma abdicării Regelui Carol al II-lea, a revenit în țară, la 6 septembrie 1940, din dorința de a fi aproape și de a își susține fiul. A fost o perioadă deosebit de critică și periculoasă pentru toți românii, din cauza celui de-al Doilea Război Mondial. Cu toate acestea, mama și tânărul fiu au înfruntat primejdiile la care erau supuși aproape zilnic și au participat la ceremonii cu scopuri caritabile, și-au exprimat fâțiș protestul față de abuzurile pe care le suportau românii, indiferent de etnie, au primit delegații de diplomați și oameni de stat, au acordat audiențe politicianilor locali, au adus alinare soldaților răniți pe front și familiilor acestora, au realizat donații familiilor nevoiașe, au vizitat școli, spitale și fabrici, au colaborat cu Biserica Ortodoxă și cu bisericile minorităților, au inaugurat expoziții, au discutat cu oamenii pe care îi întâlneau în vizitele realizate prin țară, au menținut legături armonioase cu societăți și instituții naționale, au suportat consecințele abandonului celui care trebuia să-i protejeze și să le fie rege, au asistat

la parade militare, au trăit efectele cutremurului, au cunoscut efectele mișcărilor sociale interne, au participat la funeraliile multor personalități pe care le-au iubit și le-au respectat, au facilitat întrevederi între oficialii germani, americani și ruși, au protestat în fața abuzurilor săvârșite de armata rusă în societatea românească, au menținut legăturile de afecțiune și respect cu familiile regale europene, au cumpărat domeniul Săvârșin și au renovat conacul existent acolo, au cultivat relații de bună vecinătate cu oamenii din zona respectivă etc., încât prin tot ceea ce au făcut pentru țară au inspirat respect, iubire, recunoștință și încredere. Deși nu și-au dorit, la propunerea politicianilor români au încercat să afle intențiile dictatorilor europeni privind viitorul țării și al monarhiei, vizitându-i pe Hitler și pe Mussolini. În urma deplasărilor pe care le-au realizat cu aceste scopuri, s-au întors cu profunde sentimente de abandon, neîncredere și nesiguranță, care s-au adevărit în evenimentele interne ce au urmat. De aceea, pentru a evita alte vărsări de sânge în țară, fiind amenințat cu moartea de autorităților comuniste, Regele Mihai a fost obligat să semneze actul de abdicare, la 30 decembrie 1947, iar în seara zilei de 3 ianuarie, însoțit de iubita lui mamă, au părăsit țara, având destinația Lausanne – Elveția. De asemenea, pentru a face cunoscute evenimentele la care au fost supuși s-au deplasat în lunile martie și aprilie, din anul 1948, în Statele Unite ale Americii și în Marea Britanie, fiind primiți în audiență de către Președintele Truman, la Casa Albă. Încheiau în mod dureros, umilitor și nedrept un capitol din viețile lor dedicate poporului român, dar priveau cu încredere la evenimentele ce urmau. Tânărul Mihai urma să se căsătorească cu Principesa Ana de Bourbon-Parma.

Pentru a își susține și proteja familia, Regina – Mamă Elena a renunțat la casa ei dragă și s-a mulțumit cu traiul într-un apartament cumpărat în Lausanne. Din cauza supărărilor pe care le-a trăit, inima ei obosită a încetat să îi mai bată la cei optzeci și șase de ani pe care îi avea, în ziua de 28 decembrie 1982, când a fost înconjurată cu multă dragoste și recunoștință de familie. În perioada în care în România oamenii erau trimiși în lagăre, Regina Mamă Elena a oprit deportarea evreilor din Cernăuți și a contribuit la salvarea și repatrierea miilor de supraviețuitori din Transnistria – 1942. Drept recunoștință, Statul Israel și Institutul Yad Vashem i-au acordat post-mortem Titlul, Diploma și Medalia *Dreaptă între popoare*.

Regele Mihai și Regina - Mamă Elena

Bibliografie:

1. Artur, G.L. (2000). *Elena Regina – Mamă a României Prințesă de Grecia și Danemarca, O bibliografie autorizată, Traducere din engleză de Liana Alecu*. București: Editura Humanitas.
2. Principele Radu al României. (2008). *Mihai al României*. București: Editura Humanitas.

DEZVOLTAREA AUZULUI MUZICAL LA COPILUL PREȘCOLAR

**Prof. învă. preșcolar Constantin Andreea-Maria
Liceul Tehnologic Jidvei/G.P.P. Bălcaciu, jud. Alba**

Ființa umană se află într-o lume înconjurată de sunete și de zgomote. Oriunde ar păși pe acest pământ se va întâlni cu muzica. Foșnetul pădurilor, murmurul apelor, cântul păsărelelor, semnalul sirenelor, vuietul motoarelor, zgomotul străzilor și al activității umane cotidiene, precum și alte asemenea manifestări constituie vastul domeniu sonor, fără de care viața ar fi de neconceput.

Educația muzicală este o activitate complexă care începe încă de la cea mai fragedă vârstă și continuă pe parcursul întregii vieți. Această atracție a copilului față de ritm, de melodie, de sunet, de zgomotele întâlnite în natură, apare încă de timpuriu. Începând din perioada prenatală, copilul reacționează la graiul muzicii. Deci, omul se naște cu acest simț muzical pe care treptat și-l dezvoltă prin efort propriu și multă muncă. La mijloc există aceeași „senzație a sunetului” cu care se naște orice

organism viu, iar în cazul omului, „senzație a muzicii”, care se transmite fătului de la mamă. Compozitorul și pedagogul Zoltan Kodály, în momentul în care a fost întrebat când trebuie începută educația muzicală a copilului, acesta a dat următorul răspuns: -Cu nouă luni înainte de nașterea copilului. Dar după un timp, a rectificat: -Cu nouă luni înainte de nașterea mamei copilului”.

Dacă începe cu nouă luni înainte de nașterea mamei copilului, mamei îi revine un rol important în educarea lui din punct de vedere muzical. Totul pleacă începând din această perioadă. Cu cât părinții vor fi mai implicați în dezvoltarea copilului, cu atât acesta va prezenta încetul cu încetul abilități muzicale, fiind tot mai observabile pe an ce trece. Dacă copilul va fi educat muzical mai timpuriu, el va putea beneficia de multiple avantaje oferite de această educație minunată. Copilul va evolua foarte mult și cu ajutorul cadrului didactic, educatoarea, deoarece interacionează într-un alt mod cu muzica în cadrul grădiniței.

Prin noțiunea de „auz muzical” se înțelege capacitatea unei persoane de a putea să recunoască, cât și să reproducă sonorități de diferite înălțimi, durate, timbruri și intensități. Când vorbim despre auzul muzical, putem face referire și la auzul muzical needucat, mai exact la acele persoane care nu au o cultură muzicală specială, dar ne mai putem referi și la auzul muzical profesional. Pentru ca auzul muzical să fie cât mai bine dezvoltat, cât mai bine educat, trebuie să se înceapă încă din perioada preșcolară, printr-o educare continuă și sistematică, putând ca în timp să se ajungă la perfecțiune.

Copiii talentați sau mai bine spus, foarte receptivi la stimulii specifici domeniului muzical, începând de la vârsta de 2 ani răspund la muzică prin mișcări și reușesc să captureze mici secvențe muzicale. În jurul vârstei de 3 ani încep să cânte cu tot mai mare acuratețe, respectând la început numai conturul melodic, recunoscând apoi treptat și înălțimea corectă a tonurilor. Tot la această vârstă, cântecul spontan, improvizat, este înlocuit treptat de recunoașterea și imitarea unor cântece mai populare, familiare copilului. Din acest moment, dezvoltarea aptitudinilor și deprinderilor muzicale câștigă în complexitate, în calitate, dar fundamentul nu se schimbă foarte mult. În cazul în care educatoarea observă în grupă un copil care are un auz absolut sau care are înclinații spre muzică, se indică ca aceasta să comunice cu părinții, pentru a-l conduce pe preșcolar spre o carieră muzicală, precum pregătirea și dezvoltarea vocală sau studierea unui instrument.

Dezvoltarea auzului muzical are în vedere dezvoltarea simțului melodic, dezvoltarea simțului armonic, dezvoltarea simțului ritmic, dar tot în același timp dezvoltă și sensibilitatea pentru o intonație corectă, precisă. Liviu Comes precizează faptul că pentru ca o activitate muzicală să se poată desfășura, copiii trebuie să-și formeze anumite deprinderi, să-și dezvolte vocea, auzul muzical, memoria muzicală,

simțul ritmic, precum și simțul melodic. Educația muzicală se realizează pas cu pas, prin studiere unui repertoriu potrivit vârstei și capacităților copiilor, astfel depășindu-se dificultățile pe care aceștia le-ar putea întâlni la primele contacte cu muzica.

Pentru dezvoltarea auzului muzical trebuie să se respecte câteva criterii în alegerea repertoriului de cântece ce se învață după auz: vârsta copilului (trebuie să avem în vedere faptul că la o vârstă anume copiii au o anumită psihologie, anumite interese afective și anumite preocupări, iar cântecele trebuie să fie selecționate în strânsă legătură cu respectarea acestei psihologii.); ambitusul vocii (vocea copiilor este foarte plăpândă și delicată, având o întindere de cel mult o cvintă sau sextă, iar în acest fel se recomandă o selecționare a cântecelor din acest punct de vedere. Este adevărat că întinderea vocilor se mărește prin exerciții, dar la început este bine să ținem seama de posibilitățile reale și naturale ale copiilor, învățându-i cântece pe măsura întinderii lor vocale.); tematica programei pentru activitățile instructive-educative; gradul de dezvoltare muzicală (presupune dezvoltarea vocii și a auzului muzical, formarea deprinderilor vocal-corale, ca intonație, emisie, respirație etc., dezvoltarea memoriei muzicale, dezvoltarea sensibilității și, în general, a gustului artistic și a atașamentului față de muzică. Se știe, de exemplu, că anumite formații vocale de copii, care nu au practică îndelungată, pot interpreta un repertoriu mai evoluat de cântece, față de alte formații corale de copii de aceeași vârstă, care nu au nicio practică muzicală anterioară.)

Pentru dezvoltarea auzului muzical se pot utiliza și instrumentele muzicale, care au un timbru aparte ce se poate sesiza ușor de către copii. Instrumentele muzicale stimulează interesul copiilor pentru muzică, largesc orizontul muzical al copiilor, facilitează însușirea limbajului muzical prin implicarea manualității, dezvoltă aptitudini creative, îmbogățește conținutul și forma activităților muzicale, contribuie la activizarea muzicală a tuturor copiilor. Având în vedere faptul că din copilărie copiii manifestă o mare atracție față de instrumentele și jucăriile muzicale, considerăm că acestea pot constitui valoroase mijloace de stimulare a copiilor pentru activitățile muzicale.

În funcție de dotarea școlii, specificul zonei, ca și de pregătirea sa în acest domeniu, educatoarea va alege instrumentele a căror tehnică de utilizare poate fi ușor însușită de către copii. Dacă educatoarea studiază un instrument, ea, cu ajutorul acestuia poate să acompanieze cântecele pe care le predă la clasă. Acest aspect este foarte important, deoarece îi ajută pe copii să emită sunetele clare, corecte, să nu falseze, în acest fel putând să li se dezvolte auzul cât mai bine.

Preșcolarul se naște cu simțul auditiv și dacă această particularitate este sub influența unui mediu și a unei frumoase educații ea poate deveni o aptitudine sau o predispoziție psihică individuală.

Bibliografie:

1. Bularga Tatiana, *Psihopedagogia interesului pentru muzică*, Chișinău, 2008.
2. Gagim Ion, *Omul în fața muzicii*, Presa universitară bălțeană, Bălți, 2000.
3. Gherghina D., Modoran M., Moroianu M., Simiciuc E., Turean M., Bangă J., Ionescu I., *Metodica activităților instructiv-educative în învățământul (pre)primar, Volumul II*, Editura Didactica Nova, Craiova, 2018.
4. Giuleanu V., *Tratat de teoria muzicii*, Volumul I, Editura Muzicală Grafoart, București, 2013.
5. Matora-Ionescu Ana, Elena Tudorie, Anton Scornea, *Metodica predării muzicii la clasele I-VIII-în Școala Generală de 8 ani*, Editura Didactică și Pedagogică, 1965.
6. Munteanu Gabriela Viorica, *Concepții pedagogice românești în domeniul muzical-Liviu Comes, Voiculescu Dan*, Editura Ecou Transilvan, Cluj-Napoca, 2013.
7. Palade Laurențiu, Palade Corina, *Educație muzicală- Ghid metodic pentru învățământul preșcolar și primar*, Editura Taida, Iași, 2018.

MANAGEMENTUL CONFLICTELOR ȘCOLARE

Prof. înv. primar Geangu V. Felicia-Vasilica
Școala Gimnazială Vadu Pașii, județul Buzău

Conflictele sunt realități ale vieții noastre zilnice care, abordate în mod pozitiv, pot determina consecințe constructive și pot deveni surse de învățăminte. Pentru gestionarea lor eficientă trebuie identificate atât cauzele care le-au declanșat, cât și tipologiile cărora le aparțin.

Spațiul școlar românesc se confruntă cu tot mai multe și dificile situații conflictuale, a căror gestionare implică oameni, timp, energie, tact și cunoaștere. Cele mai dese conflicte au loc între elevi, iar profesorii trebuie să le cunoască la timp, să le medieze și să le utilizeze cât mai constructiv în fața colectivelor de școlari pe care le conduc. În acest scop, este necesar ca în școală să se asigure o atmosferă competitivă corespunzătoare și tolerantă între elevi, să se cultive comunicarea eficientă, exprimarea emoțiilor, respectul față de semenii, empatia, încrederea, cooperarea, abilitățile de a reacționa creativ în situații conflictuale și să se evite violența. Pentru aceasta, adulților, fie că sunt profesori, părinți sau fac parte din personalul nedidactic al școlii, le revine misiunea de a oferi copiilor modele de comportament atât în școală, cât și în societate. De asemenea, conflictele apărute între profesori și elevi trebuie abordate în mod constructiv și responsabil, prin respectarea regulilor școlare cunoscute și acceptate de către toți implicații, prin aplicarea sancțiunilor consecvente dar nu exagerate și prin comunicare eficientă. Pentru optimizarea procesului de învățământ și pentru menținerea climatului educațional propice instruirii și educării tinerei generații, profesorii cultivă relații de încredere și respect față de familiile elevilor lor sau față de susținătorii legali ai acestora. Cu toate acestea, uneori apar conflicte între profesori și părinți

elevilor din cauza comunicării defectuase dintre ei. Pentru a preveni astfel de situații, cadrele didactice au sarcina de a informa periodic familiile școlărilor despre situația acestora la învățatură și disciplină, despre eventualele schimbări comportamentale pe care aceștia le manifestă la etc., încât să se evite eșecurile și neînțelegerile. Optimizarea comunicării, creșterea cooperării profesionale, cultivarea empatiei, încrederii și respectului față de colegi sunt doar câțiva factori care îmbunătățesc relațiile din cancelariile școlare și contribuie la evitarea conflictelor dintre profesori. Comunicând, oamenii transmit mesaje ale căror sensuri pot fi modificate atât de limbajul lor paraverbal concretizat în ritmul și debitul vorbirii, în folosirea pauzelor, în ridicarea sau scăderea tonului etc., cât și de limbajul nonverbal manifestat în expresia mimicii, în focalizarea privirii, în respectarea distanțelor interpersonale etc. Tocmai de aceea, cadrele didactice trebuie să acorde atenția cuvenită acestor aspecte, încât mesajele pe care le transmit elevilor, părinților acestora și colegilor de catedră să fie clare și corect înțelese, pentru evitarea blocajelor de comunicare și a conflictelor. În acest sens, se au în vedere diferențele culturale dintre indivizi, posibilitatea ca mesaje transmise să suporte transformări, chiar să fie decodate eronat.

Cu scopul de a rezolva conflictele din mediul școlar, profesorii trebuie să procedeze astfel:

- ✚ să accepte existența situațiilor critice, să nu le ignore și să nu le secretizeze,
- ✚ să cunoască tipologia conflictelor,
- ✚ să inițieze dialoguri oneste pentru abordarea deschisă a problemelor,
- ✚ să se exprime pe înțelesul interlocutorilor;
- ✚ să evite ambiguitățile, amenințările, stereotipurile, monologurile, ironiile, insultele, etnocentrismele, subiectivitățile, șiretlicurile și prejudecățile,
- ✚ să mențină flexibilitatea și desfășurarea comunicării între participanți,
- ✚ să nu formuleze sfaturi care nu le-au fost solicitate,
- ✚ să acorde atenție discuțiilor, selectând miezul problemelor de rezolvat, fără a se pierde în amănunte derutante și nefolositoare,
- ✚ să ia în considerație argumentele implicaților, identificându-le interesele, valorile și nevoile,
- ✚ să nu folosească cerințe de supunere necondiționată, ci să explice eventualele măsuri pe care să și le asume,
- ✚ să nu-și atingă scopuri nedeclarate prin laude superficiale,
- ✚ să nu schimbe discuția subiectelor sensibile,
- ✚ să acorde respect, cooperare, toleranță și empatie interlocutorilor,
- ✚ să aleagă momentele potrivite pentru aplanarea disputelor,
- ✚ să respecte opiniile, emoțiile și inconsecvențele celorlalți vorbitori,
- ✚ să dovedească competențe comunicative, pedagogice, fiind convingători și expliciți în ideile expuse,
- ✚ să dovedească abilitatea de a îi motiva pe interlocutori în lămurirea neînțelegerilor,
- ✚ să utilizeze critica în sens pozitiv,
- ✚ să nu discrediteze persoanele care le-au semnalat faptele negative, dar nici pe cele care le-au comis, evitând exprimările umilitoare la adresa acestora,
- ✚ să dovedească precauție, chibzuință și echilibru în tot ceea ce afirmă și inițiază,
- ✚ să aprecieze deschis interlocutorii,

- ✚ să realizeze diferențele dintre interesele și pozițiile părților,
- ✚ să își mențină moralitatea etc.

De cele mai multe ori, dobândind experiență pedagogică și colaborând cu colegii de cancelarie și cu colectivele de elevi implicate în situații nedorite, profesorii au reușit să combată situațiile școlare conflictuale. Totuși, în anumite cazuri, au fost nevoiți să apeleze cu tact la implicarea familiilor elevilor vizați și la conducerile școlilor în care activau. Asemenea demersuri pedagogice au avut succes, fiind evitate abandonurile școlare, comportamentele abuzive, izolarea și etichetarea socială etc. Totuși, nu trebuie uitate cazurile nesoluționate, care vor crea atât nemulțumiri individuale, cât și colective, concretizate în creșterea analfabetismului, folosirea alcoolului și a substanțelor interzise, folosirea violenței verbale, psihice și fizice etc. Să nu uităm faptul că școala reprezintă oglinda societății în care oamenii trăiesc. Cei care azi sunt copiii frustrați și neprotejați în fața pericolelor și tentațiilor tot mai prezente în societatea românească vor fi părinții copiilor de mâine. Oare ce fel de influențe vor exercita ei asupra viitoarelor lor familii? Ce fel de educație vor acorda copiilor și nepoților lor? Oare în ce model de societate ne dorim să ne creștem și să ne educăm nepoții, poate chiar strănepoții? Să nu uităm faptul că binele individual induce binele societății, iar evoluția societății influențează destine. Atât școlile în care ne desfășurăm activitatea, cât și societatea în care trăim se confruntă cu provocări tot mai complexe. Acestea trebuie manageriate prin politici educaționale și sociale vizionare, viabile, eficiente, acceptate și coerente, deoarece doar prin educație societățile evoluează și evită crizele majore precum războaiele.

Bibliografie:

1. Bocoș, M., Gavra, R. & Marcu, S.-D. (2008). *Comunicarea și Managementul Conflictului*. Pitești: Editura Paralela 45.

CREATIVITATEA ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

Prof. înv. preșcolar Buleteanu Amalia-Teodora
Școala Gimnazială Nr. 71-Grădiniță, București

Psihologii susțin în general, că a fi creativ înseamnă a crea ceva nou, original și adecvat realității. A crea înseamnă a face să existe, a aduce la viață, a cauza, a genera, a produce. Creativ este cel care se caracterizează prin originalitate, expresivitate și este imaginativ, generativ, deschizător de drumuri, inventiv, inovativ.

Creativitatea este legată de expresii și creații artistice, de invenții tehnologice sau descoperiri științifice, de comunicare interumană, de educație, de comportamente personale și de mișcările sociale. Ea semnifică: adaptare, imaginație, construcție, originalitate, evoluție, libertate interioară, talent literar, distanțare față de lucrurile deja existente. Ca formațiune psihică, creativitatea se caracterizează printr-o multitudine de sensuri: productivitate, utilitate, eficiență, valoare, ingeniozitate, noutate, originalitate.

Printr-o definiție generală, creativitatea poate fi văzută drept un proces prin care se focalizează într-o sinergie de factori (biologici, psihologici, sociali) întreaga personalitate a individului și care are drept rezultat o idee sau un proces nou, original, cu sau fără utilitate și valoare socială.

În prezent, încă mai persistă în educație un model care se bazează pe formarea unor oameni conformiști, considerându-se că o educație cât mai completă este mai benefică decât dezvoltarea unei gândiri originale și creative. În societate însă, mai ales în marile companii, se caută tot mai multe persoane creative, care, pe lângă alte calități necesare postului pe care îl ocupă, aduc un plus de originalitate în munca prestată. Experimentele realizate de-a lungul timpului au ilustrat în grafice o curbă descendentă pe care o urmează creativitatea, aceasta fiind mult mai pregnantă la vârstele mici și pierzându-și productivitatea la vârsta adultă. Din acest motiv, este important ca programele educative de la toate nivelurile să meargă mai mult în direcția cultivării creativității.

Copilul, care-și manifestă permanent mirarea și surpriza, încercând să surprindă ineditul lumii, neinfluențat încă de educația rutinieră, este considerat prototipul creativității. Teama față de orice deviere de la normă (convenție, tradiție) sau conformismul social are ca efect dispariția originalității, fiind capcana în care eșuează creativitatea multor indivizi.

Preșcolarii creativi se diferențiază de obicei de restul grupului prin diferite comportamente specifice și dacă li se permite acest lucru, își dezvoltă în mod liber creativitatea. Ei sunt foarte curioși, vin cu soluții neobișnuite, cu idei originale, au inițiativă și un spirit de observație foarte bine dezvoltat, văd conexiuni între elemente aparent fără nici o legătură, pun întrebări adecvate, caută alternative și explorează noi posibilități, manipulează și controlează simultan mai multe idei, învață rapid și ușor, au o memorie bună, un vocabular foarte bine dezvoltat, găsesc căi neobișnuite pentru soluționarea problemelor, au o imaginație vie și o capacitate deosebită de a compune povești.

Preșcolăritatea este apreciată ca fiind vârsta ce cuprinde cea mai importantă experiență educațională. Dar regăsim cel puțin trei puncte de vedere exprimând emergența creativității la copil:

- Potențialul creativ al unui copil este rezultatul unui efort de autodezvoltare independentă și autonomă în afara condițiilor în care a fost educat;
- Potențialul creativ poate fi dezvoltat într-un cadru genetic dat (fond genetic ce poate fi căutat, găsit și eliberat, ca apoi să fie înlăturat tot ce ar putea să îi împiedice dezvoltarea), ceea ce întărește expresia, „de unde nu-i, nici Dumnezeu nu cere”);
- O a treia poziție, cea pur științifică, explică și demonstrează că educația (influențele organizate și sistematizate ale vieții) formează și dezvoltă capacități de creație, calitative și cantitative, în structura personalității copilului.

Caracteristicile fundamentale ale personalității creatoare sunt fluiditatea și flexibilitatea gândirii, dar și originalitatea și capacitatea de a da multiple soluții aceleași probleme. Factorul cel mai important care participă nemijlocit la realizarea creativității este factorul verbal, iar creativitatea verbală constă în capacitatea de a utiliza vorbirea unei gândiri în sensul unei cât mai mari fluidități, flexibilități și originalități.

Prin metodele și procedeele active și antrenante folosite în educația preșcolară am urmărit să declanșăm la copii actele creatoare care duc la realizări artistice diverse.

Rostul educatoarei în procesul de formare a copiilor cu dizabilități este de a favoriza în fiecare capacitate și aptitudini creative drept componente structurale ale personalității omului nou.

Liniile directoare pe care educatoarea trebuie să le urmeze pentru a facilita expansiunea energiilor creatoare ale copiilor, în rolul de preșcolar sunt explicațiile și demonstrațiile prin care transmite copiilor informațiile, le formează priceperi și deprinderi. Copilul trebuie să caute, să descopere el însuși cunoștințele.

Dacă copilului i se servesc de fiecare dată fapte cunoscute, explicate și ilustrate, nu ne putem aștepta la dezvoltarea unor calități ale gândirii creative cum ar fi flexibilitatea, perspicacitatea, originalitatea.

Dacă se va încerca o impunere optică mintală a adultului, înăbușim în mod nepermis manifestările logicii infantile.

Copilul trebuie stimulat să gândească singur, să creeze singur.

Principalul instrument de conștientizare a oricărui act de creație și de obiectivare a produsului creativității, rămâne limbajul. Numai verbalizând stimulii verbali „incită” creierul la acte creative.

Lărgirea relațiilor cu mediul și îmbogățirea neconținută a cunoștințelor copiilor preșcolari cu dizabilități despre obiectele și fenomenele lumii reale, determină o creștere a vocabularului activ.

Dacă privim creativitatea în legătură cu procesele de cunoaștere, trebuie să observăm că imaginile, ca și limbajul au un caracter și o funcție epistemologică. Limbajul vine ca să explice imaginea. Copiii au rareori limbajul și dezvoltarea cognitivă necesară procesării și redării experiențelor numai prin intermediul cuvintelor (cu atât mai puțin copiii care prezintă o deficiență), astfel încât ei își completează comunicările în mod spontan cu ajutorul formelor simbolice de expresie și comunicare, cum ar fi joaca, metaforele și o varietate de imagini vizuale, auditive și kinestezice.

Tehnicile de art-terapie oferă copiilor oportunitatea de a explora și exprima, prin intermediul materialelor specifice creației artistice, dificultățile în legătură cu diversele trăiri sau relații personale, dificultăți ce ar putea fi greu de exprimat în cuvinte.

Art-terapia utilizează toate formele expresive: pictura, muzica, literatura, teatrul și dansul ca mijloace de punere în valoare și îmbogățire a personalității fiecăruia, ajutându-l să exprime emoțiile profunde și dificultățile pe care le întâmpină.

Atunci când intrăm în contact cu persoane care se confruntă cu o suferință psihofizică, ne dăm seama că de cele mai multe ori, scânteia creativă se află într-o stare de imobilitate, astfel, utilizarea diferitelor tehnici artistice devine o cale de blocare a acelor resurse ce sunt momentan paralizate, gustul creativ devenind modalitate de a depăși „obstacolul” și însușirea în mod treptat a drumului către încrederea în sine.

Pe lângă rolul extrem de important pe care desenul îl joacă în evaluarea unui copil și în stabilirea obiectivelor de urmărit pe parcursul terapiei, desenul este utilizat și pentru a ajuta copilul să devină conștient de sine, de existența sa în lume. Desenele pot fi folosite în moduri variate cu scopuri multiple și la diferite nivele. Prin intermediul picturii (inclusiv cea cu degetul) copilul își exprimă cu ușurință emoțiile.

Simplul act de a desena fără intervenția exterioară reprezintă o puternică exprimare a sinelui care ajută stabilirea identității persoanei și care este o cale de exprimare a sentimentelor. Tocmai în aceea constau beneficiile acestei tehnici în ceea ce privește copiii cu deficiențe, Învățând să aibă încredere în forțele proprii, copilul se dezvoltă.

Modelajul oferă atât experiențe kinestezice, cât și tactile. Flexibilitatea și maleabilitatea lutului se potrivesc unei variații de nevoi. El pare să spargă adesea blocajele copilului, putând fi utilizat cu succes și de cei care au mari dificultăți în exprimarea sentimentelor lor. Copiii „supărați” pot simți un sentiment al stăpânirii de sine, prin intermediul lutului. Copilul agresiv poate stăpâni lutul pentru a-l lovi și a-l sfărâma. Se poate folosi și plastilina. Pentru copilul cu spasticitate la nivelul membrilor superioare plastilina are un efect benefic în sensul relaxării mâinilor, în urma realizării unor exerciții specifice. Colajul ajută la eliberarea imaginației și poate fi utilizat ca exprimare senzorială și emoțională. Pe copilul cu deficiență folosind diverse exerciții îl ajută foarte mult în îmbogățirea motricității fine. Poveștile au rol de a-l ajuta pe copil să asimileze experiențele trăite și realitatea în general. Copilul învață să dea sens lumii din afara lui dar și să structureze gândurile. Alte tehnici folosite sunt teatrul de păpuși, jocul de rol, jocurile de mișcare, muzica și dansul.

Muzica este folosită cu succes în recuperarea multor întârzieri în învățare și a multor tulburări în dezvoltarea neuropsihică. În ascultarea și prelucrarea muzicii, creierul uman folosește ambele emisfere. De aceea, orice informație adusă prin intermediul muzicii este preluată rapid de către alte zone ale creierului. Utilizarea unui instrument muzical dezvoltă coordonarea motorie fină, orientarea spațio-temporală și bineînțeles, încrederea în sine. Folosind o muzică calmantă putem ajuta copiii cu tulburări de atenție să se concentreze pe o anumită sarcină dată. Unul dintre scopurile urmărite, alături de dezvoltarea personală este integrarea acestor copii, indiferent de deficiență, într-un grup social. Unul din punctele forte ale tehnicii de art-terapie îl reprezintă faptul că pentru copilul cu deficiență orice exercițiu devine o joacă, îl va realiza în mod natural, fără să i se pară că depune vreun efort.

Tehnicile de art-terapie sunt folosite atât pentru obiective specifice psihoterapiei, cât și pentru a contribui la dezvoltarea personalității și armonizarea interiorului cu mediul înconjurător. În cadrul activităților practice personalitatea copiilor se manifestă divers. De aceea se practică în învățământul preșcolar activitatea pe cercuri, în cadrul cărora copiii conform aptitudinilor fiecăruia aplică în mod creativ sarcinile, realizându-se unitar întregul proces de învățământ. Se constată cu satisfacție procesele înregistrate de copii sub aspectul receptivității, îndemnării și priceperii, dorința de a cunoaște și a munci, precum și bucuria obținerii unor bune rezultate ale muncii. În cadrul drumețiilor, a excursiilor organizate, copiii colecționează multe materiale din natură ca: spice, frunze, flori, pietricele, etc. Revenind în unitate aceștia sunt puși să confecționeze unele tablouri. Copiii au posibilitatea să îmbine plăcut formele și culorile, obținând lucrări frumos realizate. În felul acesta copiii și-au adâncit cunoștințele în legătură cu frumusețile naturii, dar, mai ales au satisfacția creativității lor.

Activitățile manuale organizate într-o strânsă legătură cu celelalte activități obligatorii, cu formele de muncă desfășurate de către copii zilnic și bazate pe cunoașterea și respectarea particularităților de vârstă și individuale își aduc o contribuție multilaterală în dezvoltarea atât a capacităților fizice ale copiilor cât și ale celor intelectuale.

Dintre componentele principale ale creativității face parte gândirea creatoare sau inteligența creatoare care este un factor esențial al activităților creatoare. Gândirea, atenția, memoria, imaginația nu pot fi separate de variabilele non-intelectuale: curiozitatea, sensibilitatea ridicată pentru un anumit domeniu, atitudinea dinamică față de dificultăți. Activitatea creatoare presupune componente intelectuale, motivaționale, cognitive, temperamentale.

Vârsta preșcolară permite formarea și dezvoltarea creativității, rămânând să găsim activități caracteristice stadiului de dezvoltare care să constituie o formă de exprimare a imaginației gândirii. Imaginația copiilor se dezvoltă prin stimularea curiozității. În vederea creativității copii trebuie înscriși în cercuri de activități specifice, trebuie urmărite interesele și talentele copiilor de aceeași vârstă, să le oferim o educație în vederea autoîngrijirii, încurajată inițiativa copiilor, în special când este vorba de activități educative, și nu în ultimul rând trebuie să nu uităm să le încredințăm responsabilități pe măsura puterilor lor.

„Oamenii ar fi mult mai creativi dacă li s-ar explica în ce constă, de fapt noțiunea de creativitate”
(A. Haven)

Bibliografie:

1. Bouillierence B.;Carre E., *Cum sa ne dezvoltam creativitatea*, Polirom, Iasi, 2007.
2. Constantin Cocos, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iasi, 2002.

DESPRE COMUNICARE ȘI ASCULTARE

Prof. înv. primar Geangu V. Felicia-Vasilica
Școala Gimnazială Vadu Pașii, județul Buzău

Socializând foarte mult, oamenii își mențin sănătatea fizică și psihică în limite normale, iar cei care trăiesc izolați au numai de suferit pe termen lung, din foarte multe puncte de vedere.

Oamenii au nevoie de conexiuni sociale puternice și durabile pe care le construiesc, le mențin și le nuanțează cu ajutorul comunicării. Aceasta le influențează existența, deoarece îi ajută să își exprime identitățile personale, spirituale și culturale și să își satisfacă necesitățile practice zilnice. Când persoanele comunică în familie, în societate, la locul de muncă etc. utilizează multe canale prin care transmit mesaje, de exemplu: gesturi, mimică, voce etc., filtrează prin prisma percepțiilor, experiențelor, prejudecăților și convingerilor lor ideile recepționate, dau sensuri cuvintelor pe care le folosesc, transmit atât conținuturile literare ale mesajelor, cât și indiciile relaționare contextuale în care acestea circulă, respectă reguli explicite și implicite și transmit atât mesaje intenționate, cât și neintenționate. Este de dorit ca oamenii să comunice eficient și adecvat, încât să își perfecționeze competențele comunicaționale, pentru a se înțelege și a dezvolta relații sociale firești, contribuind la dezvoltarea societății în care trăiesc. În aceste scopuri, ei trebuie să își automonitorizeze emoțiile, să dovedească abilitatea de a se adapta în anumite contexte comunicaționale, să își exprime empatia față de semenii, să dovedească complexitate cognitivă, pentru a fi etici și a nu formula concluzii pripite. Toate aceste calități se dobândesc în timp, prin educație și implicare socială. A comunica nu înseamnă numai a transmite mesajele proprii către alte persoane, ci și a asculta mesajele acestora. Ascultarea este procesul activ de decodare a semnificațiilor mesajelor pe care interlocutorii și le transmit în diferite contexte. Stilul în care fiecare persoană ascultă informațiile primite influențează atât ideile pe care aceasta le aude, cât și semnificațiile pe care le dă acestora. Cu cât

ascultarea este focalizată pe înțelegerea mesajelor, cu atât aceasta este mai eficientă. Asemeni vorbirii, ascultarea eficientă este o aptitudine cultivată în timp, prin exersare și educație, nu o capacitate înnăscută cum este auzul. Autorul Kory Floyd, în lucrarea *Comunicarea Interpersonală*, la capitolul *Ascultarea*, a enumerat următoarele etape ale ascultării eficiente, după modelul *Hurier*, elaborat de Judi Brownell:

- ✚ *auzirea* – este procesul fizic prin care se percep sunetele,
- ✚ *înțelegerea* – constă în decodarea mesajelor, încât să fie înțelese semnificațiile cuvintelor și sintagmelor auzite,
- ✚ *amintirea* – dovedește capacitatea de a păstra în memorie informații care pot fi activate atunci când este nevoie de ele,
- ✚ *interpretarea* – prin studierea comportamentelor verbale și nonverbale se atribuie semnificații cuvintelor vorbitorilor,
- ✚ *răspunsul/feedback-ul* – dovedește ascultare și se manifestă prin tăcere, confirmare, parafrazăre, empatie, sprijin, analiză și recomandări.
- ✚ Potrivit autorului, în funcție de scopurile pe care le avem atunci când discutăm cu oamenii, realizăm următoarele tipuri de ascultări:
 - ✚ *informaționale* – învățăm ceva,
 - ✚ *critice* – evaluăm și analizăm cele auzite,
 - ✚ *empatice* – înțelegem gândurile și ne străduim să pătrundem sentimentele celorlalți vorbitori,
 - ✚ *inspiraționale* – le valorificăm ca surse de inspirație,
 - ✚ *apreciative* – apreciem interlocutorii.

În viața de zi cu zi, din cauza obstacolelor care afectează ascultarea eficientă, nu toți oamenii sunt buni ascultători. De aceea, de cele mai multe ori, trebuie înlăturate zgomotele care distrag atenția partenerilor de conversație. De asemenea, pseudoascultarea și atenția selectivă pot deveni atât piedici în ascultarea eficientă, cât și surse de frustrare pentru vorbitorul care își dă seama că nu i se acordă atenția dorită. Uneori, cantitatea informațională îi copleșește pe oratori și îi determină să nu fie atenți la informațiile noi. Alteori, în timp ce își ascultă interlocutorii mai lenți în exprimare, unii oameni alunecă în reverii. Acestea îi împiedică să audă în mod critic informațiile importante, fiind considerați neatenți și nepăsători. O altă barieră în calea ascultării eficiente se manifestă prin tendința unor locutori de a contesta opiniile celorlalți tovarăși de conversație și de a formula replici și concluzii mintale, în timp ce aceștia nu și-au finalizat discursurile. Există și oameni obtuzi care refuză să asculte ideile care le contrazic propriile convingeri. Drept urmare, aceștia își restrâng posibilitățile de a învăța din experiențele semenilor lor și își limitează interacțiunile sociale. În desfășurarea conversațiilor normale se vorbește pe rând, în ciuda unor întreruperi inerente ce pot fi ușor de depășit, de exemplu: exprimarea sprijinului și entuziasmului față de subiectul discutat, solicitarea lămuririlor punctuale privind anumite amănunte, avertizări în fața unor pericole etc. Cu toate acestea, unii vorbitori întrerup în mod intenționat conversațiile, pentru a le domina și a da prioritate propriilor idei. Aceste întreruperi nu sunt constructive, ci fragmentează discuțiile și limitează intervențiile celorlalți. Potrivit autorului, ca oamenii să își îmbunătățească relațiile interpersonale trebuie să devină ascultători mai buni, care să țină cont de următoarele recomandări:

- ✓ ameliorarea *capacităților de ascultare informațională*, prin separarea a ceea ce s-a spus de ceea ce s-a dedus, prin considerarea tuturor amănunțelor unei probleme discutate și evitarea concluziilor pripite

și prin perceperea informațiilor juste, ignorând aspectele dramatice ale evenimentelor și farmecul interlocutorului,

- ✓ îmbunătățirea *capacității de ascultare critică*, prin solicitarea dovezilor și argumentelor care să sprijine faptele puse în discuție, prin evaluarea credibilității vorbitorului și înțelegerea diferențelor dintre posibilități, probabilități și certitudini,
- ✓ perfectizarea *capacității de ascultare empatică*, prin evitarea întreruperilor și formularea sfaturilor necerute, prin recunoașterea sentimentelor vorbitorului și încurajarea exprimării lor și prin manifestarea sprijinului prin intermediul comunicării nonverbale (Floyd K., *Comunicarea Interpersonală*, 2013, p. 246 – 266).

Cum printre aspectele care influențează relațiile dintre oameni pot fi enumerate comunicarea și ascultarea, este de dorit ca acestea să devină cât mai eficiente, deoarece influențează conviețuirea armonioasă între oameni indiferent de etnie, apartenență religioasă, convingeri politice etc.

Bibliografie:

1. Floyd, K. (2013). *Comunicarea Interpersonală*, Iași: Editura Polirom.

INTERACȚIUNEA COPILULUI CU ADULTUL –BAZĂ A INTERACȚIUNII SOCIALE

**Prof. înv. preșcolar Ghiță Dorina-Mihaela
Grădinița „Rudeni” Chitila, jud. Ilfov**

Interacțiunea dintre adult și copil reprezintă o legătură de ordin relațional și afectiv, exprimată prin acțiuni condiționate, de factorii proveniți din mediu dar și de standardele impuse de societate. Interacțiunea copilului cu adultul, fie că vorbim despre părinți, bunici sau cadrul didactic, reprezintă o bază importantă în dezvoltarea și formarea personalității copilului, dar și a diferitelor abilități specifice acestei perioade. Rolul adultului în dezvoltarea și formarea copilului este foarte importantă, adultul fiind cel care influențează dezvoltarea în această perioadă a copilăriei timpurii, în care schimbările comportamentale, emoționale și sociale sunt bruște, într-o dinamică continuă, în acest caz influențele provenite din mediu, în special din partea adultului sunt aspecte definitorii care au o contribuție majoră, în dezvoltarea copilului. Adultul ca bază a interacțiunii sociale a copilului este cel care își pune amprenta în viața copilului încă din perioada timpurie, ajutând copilul să-ți îmbogățească într-un mod considerabil sectorul relațiilor prin investiția afectivă și prin expunerea continuă a copiilor în societate. În acest caz influența adultului asupra copilului este foarte importantă, contribuind în mod considerabil la dezvoltarea

afectivă cât și a celei sociale, prin intermediul modelelor oferite de adult, pe care ulterior copilul le va imita în decursul vieții.

Pornind de la ideea că atașamentul reprezintă legătura afectivă, pe care copilul o stabilește cu persoana de interacțiune, cu care se află în proximitate, în special mama. În acest caz, copilul caută contactul cu persoana de care acesta este atașat și mai mult decât atât, caută apropierea cu persoana de atașament, în momentele, în care se află în dificultate. Atașamentul în raport cu care copilul stabilește un raport de afinitate și cu care rezonază este mama, prin intermediul căreia, acesta se simte în siguranță și primește dragostea de care are nevoie pentru o dezvoltare armonioasă. Această teorie a atașamentului evidențiază faptul că, atașarea copilului se realizează asupra persoanei care îi conferă copilului suportul emoțional și pe cel securizant, protectiv, și nu se realizează asupra persoanei care îi oferă doar suport material, în consecință pentru a se dezvolta optim din punct de vedere psiho-social, trebuie să se realizeze o relație bazată pe afecțiune și securitate dintre mamă și copil, astfel importanța paternului de atașament securizant este majoră asupra dezvoltării personalității și asupra dezvoltării psiho-sociale a copilului.

Importanța paternului de atașament securizant contribuie la dezvoltarea optimă a copilului pe plan emoțional, fiind capabil să identifice și să stabilească rezolvări ale problemelor cu care se confruntă. De asemenea, paternul de atașament securizant contribuie la dezvoltarea încrederii în sine, a copilului, la dezvoltarea propriei autonomii și la dezvoltarea psiho-socială. Condiția specifică interacțiunii părinte-copil pentru realizarea atașamentului securizant, vizează funcționarea pozitivă și funcționarea acestui aspect, prin confirmarea că și mama dar și copilul trebuie să fie bucuroși și să se simtă confirmați în propriul lor rol. Atașamentul de tip securizant se clădește treptat și este reprezentat prin conferirea din partea mamei a protecției și sprijinului emoțional, într-o totală interacțiune. Când aceste aspecte lipsesc copilul se simte anxios, nesigur în protecția de care elementul patern dă dovadă. Copilul care experimentează acest atașament de tip anxios se agață de orice relație fiind în căutarea validării, se simte nesigur și dorește ca propriile nevoi să fie satisfăcute.

Atașamentul de tip securizant valorifică dezvoltarea pozitivă a copilului prin dezvoltarea acestuia ca pe deplin, prin devenirea, în timp a unui adult responsabil, dezvoltând idei clare despre propria persoană și despre propriul potențial, fiind conștient și încrezător în sine. Mai mult decât atât, se dezvoltă din punct de vedere psiho-social prin stabilirea de relații optime cu persoanele din jur, prin exprimarea și controlul adecvat al emoțiilor.

Pe lângă influențele primite din partea adulților care aparțin familiei (părinți, bunici, frați mai mari) care contribuie la dezvoltarea și formarea copilului, o altă influență care contribuie la punerea bazelor interacțiunilor sociale este grădiniția care ajută și formează copilul în îmbogățirea relațiilor

sociale. Prima interacțiune din grădiniță a copilului, cu persoanele din jurul său, se va realiza într-un mod neobișnuit deoarece, până în acest moment singurii adulți care au făcut parte din viața copilului și care i-au răspuns la propriile nevoi, l-au susținut au fost părinții. În funcție de personalitatea fiecărui copil, integrarea în mediul educațional se va realiza diferit, de aceea adultul care contribuie la formarea educațională a copilului trebuie să înlocuiască, pe cât posibil locul părinților, care să-l ajute pe copil, să se integreze și să stabilească relații cu mai multă ușurință.

O dată cu intrarea în grădiniță a copilului, cadrul didactic trebuie să răspundă în mare măsură nevoilor copiilor, pe care părinții le-au oferit, în acest caz, cadrul didactic este cel care preia acțiunile realizate de părinți, ținând cont de importanța intervenției asupra copilului, care constituie un element important pentru dezvoltarea optimă a personalității și relațiilor sociale.

Cadrul didactic este cel care ajută copilul în dezvoltarea socială, îl ajută să dezvolte relații de colegialitate și prietenie cu ceilalți colegi din grupă, prin intermediul jocurilor și activităților desfășurate. În grădiniță, copilul stabilește relațiile de prietenie, își construiește în mod continuu propria identitate, de aceea cadrul didactic trebuie să ajute copilul, să interacționeze cât mai mult cu ceilalți colegi, atitudinea cadrului didactic trebuie să se bazeze pe încurajare, susținere, înțelegere față de copii. Acesta trebuie să controleze permanent atmosfera din cadrul grupului, astfel spus adultul care orientează copilul reprezintă baza interacțiunii sociale, fiind atât mediator cât și inițiatorul relațiilor optime, realizate în urma desfășurării unor activități adecvate.

În perioada copilăriei timpurii apar schimbări în plan social și emoțional al copiilor toate acestea fiind determinate de influențele provenite din interacțiunea cu adultul și societatea. În măsura în care interacțiunea cu adultul se bazează pe o conexiune pozitivă, copilul devine încrezător în propriile forțe, devenind dorinic de a explora și a stabili relații cu persoanele din jur.

Adultul este cel care conduce activitatea copilului de descoperirea a lumii înconjurătoare cu toate fenomenele și evenimentele care au loc în viața lui, și care îl ajută, să stabilească și să își însușească experiențe care îl ajută în integrarea continuă în societate. Adultul este cel care îl învață pe copil ce să relaționeze și cum să relaționeze, este cel care îl calmează în anumite situații și care înțelege ce îi place și ce nu îi place copilului, îl ajută din punct de vedere emoțional și social. Legăturile care se stabilesc de-a lungul vieții copilului și care îl ajută, să în formarea abilităților sociale dar și în realizarea unei conexiuni cu mediul înconjurător sunt legate de persoanele, evenimentele și obiectele cu care intră în interacțiune, iar adultul este cel care îi face cunoștință cu toate aceste elemente. „Cultura trece dinspre adult spre copil, familializându-l pe acesta cu lumea, făcându-l să se simtă în siguranță. Abilitatea de a avea momente de atenție comună cu cineva devine baza dezvoltării cognitive și a comunicării.” (Muntean, 2006, p.400)

De asemenea, adultul trebuie să fie lucid în ceea ce privește rolul pe care îl are în dezvoltarea socială a copilului, să fie conștient de valorile, principiile morale și etice pe care le expune, influențele pe care le oferă și care sunt preluate de copil. În acest caz interacțiunea cu adultul reprezintă baza prin intermediul căruia, copilul dobândește și preia principalele valori care îi influențează viața socială.

Bibliografie:

1. Muntean, A. (2006). *Psihologia dezvoltării umane. Ediția a II-a revizuită și adăugită*. București: Editura Polirom.
2. Goleman, D., (2005). *Inteligența emoțională. Ediția a IV-a, revizuită*. București: Editura Curtea Veche Publishing.
3. H., Rudolph Schaffer (2007). *Introducere în psihologia copilului*. Cluj- Napoca: Editura ASCR.
4. Șchiopu, U., Vera, E. (1997). *Psihologia vârstelor-ciclurile vieții*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
5. Șchipou Ursula, Verza Emil (1997). *Psihologia vârstelor. Ciclurile Vieții, Ediția a III- a, Revizuită*. București: Editura Didactică și Pedagogică.

DESPRE EMOȚII

Prof. înv. primar Geangu V. Felicia-Vasilica
Școala Gimnazială Vadu Pașii, județul Buzău

Emoțiile sunt forțe intrinseci intense și de scurtă durată pe care le simțim în momentele de maximă tristețe sau bucurie și care sunt conectate foarte bine la corpul, mintea și comportamentele noastre, încât uneori ne copleșesc. Acestea, în mare măsură, ne influențează gândurile și faptele și ne stimulează sau inhibă obiectivele pe care ni le propunem. Comparativ, emoțiile sunt reacții la anumite evenimente, de exemplu: reușita la o competiție sportivă, întâlnirea neașteptată cu o persoană dragă, moartea unui prieten etc., în timp ce dispozițiile nu au cauze certe și sunt mai persistente.

Autorul Kory Floyd, în lucrarea *Comunicarea Interpersonală*, a menționat următoarele categorii de emoții, care au fost descrise de Laura Guerrero:

- ✓ *emoții de bucurie/afectuoase* (*fericirea* este starea de bucurie, plăcere, mulțumire și veselie, *iubirea* constă în atracția, grija, dedicarea și atașamentul profund față de o anumită persoană, *pasiunea* îmbină bucuria surpriză cu entuziasmul și atracția, *simpatia* este rezultatul evaluării pozitive a unei persoane a cărei companie o căutăm),
- ✓ *emoții de ostilitate* (*mânia* este reacția negativă în fața nedreptăților direcționate atât către cei care ni le produc, cât și față de propria persoană, *disprețul* exprimă dezaprobarea și lipsa de respect, *dezgustul*

redă repulsia față de ceva respingător, *gelozia* combină teama, mânia și tristețea într-o relație amenințată de o a treia persoană, *invidia* constă în comparații materiale și induce inferioritatea și dorința de a avea ceea ce au alții),

- ✓ *emoții de tristețe/anxietate* (*tristețea* induce nefericire, remușcări și deprimare în situații de pierdere, *depresia* se asociază cu oboseala, insomniile etc. și necesită tratament medical, practicarea unor sporturi sau psihoterapie, *suferința* este procesul emoțional complex prin care se acceptă pierderea, *teama* este reacția minții și a trupului în fața pericolului, *anxietatea* socială se manifestă prin teama de a nu face impresie bună în grupul de prieteni, la serviciu etc.). În timp ce emoțiile pozitive determină expresivitate în interacțiunile interpersonale, cele de ostilitate și tristețe le influențează negativ. De aceea, este foarte importantă gestionarea acestora, încât respectul, buna înțelegere, empatia, încrederea, valorizarea reciprocă etc. să primeze. Potrivit autorului, emoțiile au următoarele componente:
 - ✓ *fiziologică* – manifestată prin reacțiile organismului în fața neliniștilor și revenirea acestuia la starea de echilibru,
 - ✓ *cognitivă* – impresiile puternice generează reacții fizice asemănătoare,
 - ✓ *comportamentală* – induce tendința individului de a reacționa,
 - ✓ *socială și culturală* – sunt influențate de practicile societății în care individul trăiește.

În timp ce emoțiile pozitive induc relaxare, micșorează stresul și amplifică starea de bine, cele cu valențe negative determină anxietate și stres. Totodată, toate emoțiile variază în intensitate. Uneori experiențele emoționale intense afectează capacitatea individului de a funcționa și de a comunica. În asemenea situații, importantă este susținerea acordată de către o persoană empatică și de încredere, uneori fiind nevoie de specialist în psihoterapie. Același autor a identificat atât *emoțiile primare* – distincte, asemănătoare în culturi diferite, exprimate la fel, înnăscute și determinate de aceleași cauze, cât și *emoțiile secundare* – variante de combinații la fel de importante. Prin *metaemoții* individul își exprimă emoțiile despre alte emoții, devenind mai atent și reflectând mai mult atât asupra propriilor trăiri, cât și ale celorlalți (Floyd K., *Comunicarea Interpersonală*, 2013, p. 272 - 284).

Oamenii trăiesc și își exprimă în moduri diferite emoțiile, în funcție de următoarele aspecte:

- ✓ *practicile și mesajele culturilor cărora le aparțin,*
- ✓ *normele de manifestare emoțională cunoscute și folosite în viața de zi cu zi,*
- ✓ *tehnologia pe care o utilizează,*
- ✓ *transmisibilitatea trăirilor printre participanții la anumite evenimente,*
- ✓ *genul și personalitatea fiecărui individ,*
- ✓ *puterea de a percepe, a înțelege și a folosi constructiv atât propriile trăiri, cât și pe ale celorlalți.*

Viața zilnică ne este influențată de ușurința cu care înțelegem, comunicăm și folosim benefic emoțiile. Perfecționarea acestor aptitudini determină optimizarea comunicării noastre emoționale. Trăirile noastre sunt fie pozitive, fie negative, iar negarea și suprimarea lor nu ne influențează benefic, ci avem nevoie de identificarea și recunoașterea lor corectă, încât să le gestionăm cât mai bine. Pentru aceasta, trebuie să ne analizăm reacțiile fiziologice ale organismului nostru în fața acestora, să ne cunoaștem gândurile pe care ni le induc și să analizăm complexitatea situațiilor trăite. Totodată, în urma expunerilor negative de care am avut parte, am devenit mai analitici și capabili să reevaluăm situațiile emoționale trăite din perspective mai ample, încât să le atenuăm efectele nedorite. De asemenea, este important să acceptăm

cu responsabilitate emoțiile trăite și să ne asumăm recomandările/reproșurile pe care le adresăm celor care ne pun în situații nedorite. Comunicatorii competenți nu pun în responsabilitatea altor persoane starea lor de spirit, ci sunt capabili să adopte alte strategii de gândire și vorbire despre emoțiile negative pe care le-au trăit și pe care se străduiesc să le optimizeze.

Atât în societate, cât și în cadrul grupurilor restrânse din care facem parte, de exemplu: familie, cercul de prieteni, colectivul de la locul de muncă etc. nu este de dorit să acționăm sub impulsul emoțiilor, ci trebuie să ne acordăm timpul necesar pentru a medita asupra efectelor comportamentelor noastre, cu scopul de a le separa de acțiuni. Cu cât exersăm mai mult aptitudinile amintite, cu atât ne perfecționăm comunicarea emoțională și devenim mai sociabili, empatici și de încredere, contribuind la bunul mers al lucrurilor în societatea în care trăim și fiind modele de urmat în viață pentru generațiile tinere.

Bibliografie

1. Floyd, K. (2013). *Comunicarea Interpersonală*, IAȘI: Editura Polirom.

VALOAREA FORMATIVĂ A PARTENERIATELOR EDUCAȚIONALE LA NIVELUL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PREȘCOLAR

**Prof. înv. preșcolar Constantin Andreea-Maria
Liceul Tehnologic Jidvei/G.P.P. Bălcaciu, jud. Alba**

Educația timpurie are un rol important în dezvoltarea, educarea și creșterea copilului. Orice copil are nevoie și merită să aibă un început bun în această viață. Tocmai din acest motiv, învățământul preșcolar oferă o paletă largă de activități din diferite domenii, prin care copilul are oportunitatea de a se dezvolta.

Procesul de dezvoltare a preșcolarului este facilitat prin intermediul unui trio: educatoare-familie-comunitate. Conceptul este întâlnit în fiecare grădiniță este parteneriatul educațional. Punerea în acțiune a acestuia, îi va spijini și îi va forma pe copii. Din orice parteneriat educațional desfășurat în grădiniță se pot extrage o serie de valori formative.

Direcțiile actuale ale educației timpurii conduc spre realizarea unor parteneriate eficiente și constructive între grădiniță, familie și alți factori educaționali, cu scopul de a socializa și pregăti copilul pentru școală și viața socială. În literatura de specialitate nu se regăsește o definiție unanim acceptată a termenului de parteneriat, acesta fiind utilizat alături de alți termeni și sintagme precum: colaborare, coordonare, integrare a serviciilor, rețea de servicii, lucru în echipă, activitate comună între organizații. Unele definiții întâlnite atribuie parteneriatului sensul de înțelegere prin care două sau mai multe persoane sau grupuri lucrează împreună pentru atingerea unor scopuri comune.

Parteneriatul educațional reprezintă o formă de comunicare, cooperare, colaborare care vine în sprijinul copilului preșcolar. Acesta se realizează împreună cu actul educațional propriu-zis. Parteneriatul educațional cuprinde un set complex de activități în funcție de tipul de parteneriat ales, programate în conformitate cu un plan de activități, în scopul realizării unor obiective, într-un anumit interval de timp,

cu ajutorul unor resurse umane, tehnice și financiare, identificate în momentul propunerii de proiect. Dezvoltarea unui program de parteneriat necesită timp, organizare și efort. În prezent este necesar parteneriatul educațional între instituții bine determinate ale societății: familia, grădinița și comunitatea în favoarea unei educații eficiente pentru individ și societate. Cadrul didactic alături de partenerul educațional trebuie să pună în valoare parteneriatul pe care îl inițiază, în așa fel încât să fie cât mai atractive activitățile pe care le desfășoară împreună cu preșcolarii, să le capteze atenția, să acumuleze diferite cunoștințe în funcție de tipul parteneriatului, să socializeze și nu în ultimul rând să îl pregătească pentru viața socială și școlară.

Parteneriatul educațional se referă la cerința ca proiectarea, decizia, acțiunea și evaluarea în procesul de educație să fie realizate în cooperarea și colaborarea dintre instituții, influențe și agenți educaționali. Astfel, se pot identifica în educație următorii parteneri:

- ✓ instituțiile educației: familia, școala și comunitatea;
- ✓ agenții educaționali: copil, părinți, profesori, specialiști în rezolvarea unor probleme educaționale (psihologi, consilieri psihopedagogi, terapeuți etc.);
- ✓ membrii comunității cu influență asupra creșterii, educării și dezvoltării copilului (medici, factori de decizie, reprezentanți ai bisericii, poliției etc.);
- ✓ tipuri diferite de influențe educative exercitate în anumite momente asupra copilului;
- ✓ modele de programe de creștere, îngrijire și educare a copilului;
- ✓ formele educației în aceeași perioadă sau în perioade diferite.

După Agabrian și Milea, avantajele parteneriatului grădiniță-familie sunt: îmbunătățirea abilităților educaționale ale părinților, dezvoltarea abilităților de lideri ale părinților, conectarea familiilor cu membrii școlii și ai comunității, oferirea de servicii și suport familiilor. Motivele pentru care grădinița și familia realizează parteneriate sunt următoarele: responsabilitatea părinților față de educația copiilor lor; influența atitudinii părinților asupra rezultatelor școlare ale copiilor, în special asupra motivației învățării; îndeplinirea nevoilor copilului de a fi iubit, acceptat și dorit, de a fi apobat, de a fi integrat într-o comunitate.

Prin intermediul școlii, copilul preșcolar are oportunitatea de a păși cu pași mărinți spre următoarea treaptă a vieții sale. Scopul cel mai important al parteneriatului grădiniță-școală este pregătirea psihologică a copilului către activitatea școlară. Copilul trebuie să se pregătească pentru următorul nivel cu ajutorul educatoarei, familiei și chiar prin intermediul viitoarei învățătoare. Pentru acesta va fi o schimbare majoră, deoarece școala în comparație cu grădinița are alte caracteristici, este un mediu diferit, are alt program educativ, iar jocul nu mai este principala modalitate de învățare.

Cel mai semnificativ avantaj din această concluzie este asigurarea continuității și a caracterului unitar în educație și instruire, fapt ce poate fi argumentat prin diverse aspecte: evaluarea aptitudinilor de școlarizare; maturitatea intelectuală și socială; evitarea barierei psihologice și a blocajelor de natură afectivă; adaptarea copilului la activitățile de tip școlar etc.

Pe lângă grădiniță, familie și școală, factori educaționali bine cunoscuți și cu rol extrem de important, precum primăria, biserica, poliția, serviciul de pompieri, bibliotecile, diverse ONG-uri, agenți economici etc., pot pune o amprentă substanțială pe construirea viitoarei personalități a copilului. Pentru ca aceste influențe să fie cât mai profunde, este nevoie de conștientizarea de către toți membrii

comunității a faptului că obiectivele educației timpurii sunt foarte importante, atât pentru grădiniță, cât și pentru comunitate.

Scopul relațiilor între comunitate și grădinițe este îmbunătățirea coeziunii comunității și obținerea sprijinului pentru proiectele comunității. De asemenea, în cazul în care membrii mai experimentați ai comunității sunt solicitați să împărtășească din experiența lor celor tineri, aceasta poate să le sporească simțul propriei valori.

Atât grădinița, cât și comunitatea îndeplinesc o multitudine de roluri în creșterea și dezvoltarea ființei umane. Beneficiile dintre grădiniță și comunitate sunt diverse: să atragă în procesul didactic toate resursele educative ale societății, participarea activă și responsabilă la viața comunității, crează viitorii cetățeni, dezvoltă cooperarea, cultivarea disciplinei și a responsabilității, dezvoltă spiritului civic, acumulează diverse cunoștințe, reguli de comportament în societate, pe stradă etc., stimularea continuă a învățării.

Valorile formative își fac amprenta în orice parteneriat educational desfășurat în mediul preșcolar. De o importanță majoră este implicarea cadrului didactic, a familiei, cât și a comunității în dezvoltarea acestor valori formative care se vor putea observa la copilul preșcolar.

În concluzie, partenerii educaționali precum grădinița-familia-comunitatea trebuie să aibă în centru educația copilului, să se implice și să participe în procesul instructiv-educativ, să se respecte între ei, să desfășoare o colaborare continuă și eficientă, să aibă o bază materială, dar să și îmbunătățească acolo unde este nevoie, să-și asume responsabilitatea de toate acțiunile pe care le desfășoară și nu în ultimul rând să fie corect și cinstit. Îndeplinindu-se toate aceste condiții, cu siguranță copiii vor fi mult mai avantajoși, vor dobândi numeroase cunoștințe și se vor dezvolta într-o manieră plăcută.

Bibliografie:

1. Anghelache Valerica, *Metodica activităților instructiv-educative din grădiniță*, Ghid pentru examenele de definitivat și grade didactice, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2017.
2. Centrul Național de Educație Timpurie și Informare a Familiei, *1001 de idei pentru o educație timpurie de calitate*-Ghid pentru educatori, Chișinău, 2010.
3. Stan Liliana, *Educația timpurie. Probleme și soluții*, Editura Polirom, Iași, 2016.
4. Țăranu Adela –Mihaela, *Școala, între comunitatea locală și provocările globalizării*, Editura Institutul european, Iași, 2009.
5. Vrăsmaș Ecaterina, *Dimensiuni și particularități care definesc parteneriatul educațional*, Revista Inclusiv Eu, nr.4, 2008.

ASPECTE PRIVIND COMUNICAREA ÎNȘELĂTOARE

Prof. înv. primar Geangu V. Felicia-Vasilica
Școala Gimnazială Vadu Pașii, județul Buzău

În relațiile interpersonale, înțelegerea minciunii ajută la dezvoltarea capacității de a o sesiza și îmbunătățește comunicarea firească zilnică.

Conform concluziilor specialiștilor în comunicare, când vorbitorul adresează ascultătorului în mod intenționat neadevăruri, apare *înșelarea*. De asemenea, în plan profesional, în urma folosirii minciunilor cu mize mari, de exemplu: falsificarea semnăturilor altor persoane, însușirea necuvenită a calităților de tip profesional, utilizarea informațiilor confidențiale în scopuri materiale, nedeclararea unor venituri, solicitarea unor drepturi pe considerente înșelătoare apare *frauda*, care se pedepsește cu amenzi, ani de închisoare, confiscări de bunuri etc. *Sperjurul* este minciuna spusă sub jurământ și este considerată infracțiune. În plan personal, minciunile cu mize mari distrug căsniciile, rup relațiile din familiile extinse, determină pierderea locurilor de muncă etc. Cu scopul de a nu se simți stânjeniți sau umiliți, oamenii folosesc minciuni cu mize mici sau medii, care creează de cele mai multe ori disconfort emoțional, mai ales când sunt descoperite. Când denaturează adevărul, emițătorul este conștient de falsitatea informațiilor pe care le transmite, urmărește cu acestea scopuri clare și se străduiește să-și convingă ascultătorul de veridicitatea lor. În viața zilnică, când vorbitorul își dorește să fie crezut, tachinările, răutățile și glumele pe care acesta le folosește nu denaturează adevărul pe care el îl susține. Deși fiecare individ se poate păcăli din când în când, totuși nu se poate minți singur cu adevărat, deoarece acest act implică existența a două persoane – emițător și receptor. Din dorința de a fi politicoși, oamenii evită ofensele sau cuvintele aspre și folosesc micile minciuni pentru a comunica mai ușor cu semenii lor. Cum comunicarea prin intermediul calculatorului nu presupune contactul vizual al comunicanților și nici prea multă implicare morală din partea acestora, ei ajung foarte ușor la exagerări și falsificări, de exemplu: nu își declară adevăratul gen, își prezintă în mod eronat trăsăturile fizice personale etc. În viața de zi cu zi, minciunile nu apar întâmplător, ci au motive multiple de care oamenii sunt conștienți, de exemplu: fac pe plac ascultătorilor, facilitează interacțiunile sociale, protejează intimitatea indivizilor, evită unele neînțelegeri și pedepse, crează impresii bune, protejează în situații nedorite, duc la răzbunări, facilitează zvonuri fără motive, acordă protecție, amuză etc. Indiferent de motive, oamenii dispun de multe moduri de a falsifica adevărul, încadrate în *acte de simulare și disimulare*. Utilizând în mod conștient *falsificarea* – minciuna clară și *exagerarea* – amplificarea realităților, ei se implică în acte de simulare, cu intenția de a induce în eroare interlocutorii. Același scop îl au și atunci când folosesc atât *omisiunea* – excluderea unor amănunte adevărate și importante, cât și *echivocul* – formularea răspunsurilor neclare și vagi, acestea fiind acte de disimulare (Floyd K., *Comunicarea Interpersonală*, 2013, p. 406 – 414).

Sentimentele, încrederea și relațiile interpersonale sunt lezate atunci când între oameni intervin minciunile. Aceste aspecte neplăcute de viață sunt cu atât mai adânci cu cât situațiile nedorite au loc în familie, în grupurile de prieteni, la locul de muncă etc. În viața zilnică, nu există o preocupare constantă în identificarea minciunilor ci, de cele mai multe ori, acestea sunt depistate întâmplător, căci oamenii fie pierd din vedere amănuntele importante dintr-o relatare, fie au tendința de a crede tot ceea ce li se spune.

Aceste comportamente comunicaționale de înșelare nu sunt de dorit și nu sunt benefice, iar pentru prevenirea și depistarea lor trebuie cunoscute următoarele caracteristici ale minciinoșilor:

- ✓ se trădează singuri prin folosirea informațiilor inconsecvente,
- ✓ susțin discursuri încărcate emoțional, cu multe erori, pauze și fragmentări,
- ✓ devin stresați și nervoși și au tonalitatea vocii amplificată,
- ✓ afișează zâmbete false,
- ✓ manifestă puține mișcări corporale etc.

Aceste indicii asociate cu minciuna nu sunt singurele cunoscute și nu sunt infailibile, deoarece oamenii pot avea comportamente asemănătoare și din alte motive, fără a minți. Particularizând, deși cei mai mulți elevi nu denaturează adevărul, în mediul școlar am întâlnit situații în care unii dintre aceștia au folosit mici minciuni în relațiile lor cu colegii și profesorii, în realizarea unor sarcini școlare, în motivarea unor absențe, în acoperirea unor fapte etc., cu scopul de a nu lua note mici, de a nu fi pedepsiți acasă, de a nu fi luați în râs de către colegi, de a ascunde amănunte personale etc. În asemenea situații nedorite am căutat să aflu adevărul într-un mod delicat, să explic pe înțelesul elevilor consecințele folosirii minciunilor, să le câștig încrederea pe termen lung, să le acord atenție și afecțiune, să promovez relații de respect și încredere cu familiile lor, să fiu consecventă și rațională în cerințele școlare solicitate, să le fac cunoscute situații de viață asemănătoare, să promovez atitudini pozitive din activitatea zilnică etc. De asemenea, poate nu toți părinții elevilor noștri ne-au convins de sinceritatea lor și a trebuit să facem față anumitor provocări ale căror concluzii nu le-am lăsat să ne afecteze relațiile cu copiii dumnealor, ci le-am cultivat acestora trăsături morale, precum: cinstea, afecțiunea, bunătatea, discreția, entuziasmul, elocvența, generozitatea, hărnicia, iertarea, inițiativa, punctualitatea, răbdarea etc. Să nu uităm faptul că școala este oglinda societății în care trăim, iar fiecare dintre noi contribuie la bunul mers al lucrurilor în viața de zi cu zi.

În concluzie, de foarte multe ori minciuna se depistează foarte greu, fapt pentru care unele țări nu au acceptat utilizarea detectorului de minciuni în procesele penale. Potrivit rezultatelor studiilor specialiștilor în comunicare, falsele ideile se depistează mai ușor în relațiile cu străinii decât cu prietenii. Cu alte cuvinte, cei din urmă pot minți mai ușor. De asemenea, persoanele expresive sunt mai deschise și mai demonstrative în tot ceea ce fac, iar unele dintre acestea au tendința să mintă la fel de ușor. În ambele cazuri este foarte importantă obiectivitatea ascultătorilor și capacitatea lor de a identifica la timp neadevărurile, încât să nu le afecteze viețile. În discuțiile față-n față, culturile din care fac parte vorbitorii nu influențează prea mult detectarea ideilor false pe care aceștia și le-ar putea adresa. Totodată, cu cât minciunile au mize mari, cu atât energiile negative devin mai greu de controlat, trădând neseriozitate și suspiciune din partea celor care le susțin. Neadevărurile afectează relațiile dintre oameni, cauzând între aceștia supărări și trădări, uneori schimbând destine. De aceea, de cele mai multe ori, persoanelor care au mințit nu li se mai acordă încredere, afecțiune și respect.

Bibliografie

1. Floyd, K. (2013). *Comunicarea Interpersonală*, Iași: Editura Polirom.

ROLUL EDUCAȚIEI ÎN INCLUZIUNEA SOCIALĂ

Prof. înv. preșcolar Tudorașcu Oana-Niculina
Grădinița cu Program Prelungit „Mihai Eminescu”, Târgu-Jiu, Gorj

Educația este cel mai amplu, complex și complicat proces de instruire al individului indiferent de forma pe care aceasta o capătă.

Educația are ca scop aducerea educabilului la forma cea mai înaltă de instruire, ca proces de instruire, indiferent de forma pe care o are, educația presupune trecerea individului prin toate stadiile pentru a-i forma deprinderile și valorile.

Incluziunea socială joacă un rol fundamental în viața oricărui individ, în special, în viața indivizilor cu dizabilități, risc de sărăcie sau cu risc de excludere, permițându-le să participe la viața socială și să aibă acces la educație.

Incluziunea reprezintă proiectarea activităților ținând cont de particularitățile bio-psiho-sociale, de vârstă și de limbaj, de nevoile fiecărui individ în parte.

Obiectivul principal al incluziunii sociale este accesul la educație, oportunități de angajare și îmbunătățirea condițiilor de viață.

Rolul educației în incluziunea socială este deosebit de important, deoarece acționează asupra individului în sensul modelării personalității sale prin comportamente educaționale care își dovedesc valoarea și influența educativă prin gradul de instituționalizare. De asemenea, pentru ca educarea indivizilor cu cerințe speciale să fie una optimă și eficientă este imperios necesar ca profesorul să descopere și să adapteze întreg procesul instructiv-educativ în funcție de nevoile și cerințele impuse de individul cu care se lucrează.

Educația în incluziunea socială așează în centrul atenției sale persoana umană irepetabilă, unică și autentică, punând accent pe ideea că fiecare societate are grupuri diferite, personalități și puncte de vedere diferite.

Pe de altă parte, rolul educației în incluziunea socială constituie mijlocul cel mai eficient de combatere a atitudinilor de discriminare. În pledoaria pentru integrarea socială a persoanelor cu dizabilități, argumentul suprem în constituie beneficiile psihosociale ale incluziunii ce facilitează asumarea de roluri sociale proprii în comunitate, care pot fi reprezentate prin valorificarea imaginii sociale a persoanei, prin creșterea competențelor în aceleași medii ambiante.

La nivel psihopedagogic, educația are ca scop de bază șlefuirea individului pentru a se obține cea mai bună variantă a sa la vârsta adultă prin educabilitate

Bibliografie:

1. Alina Simona Hoară, *Educația incluzivă. Importanța serviciilor suport oferite de CSEI*, Editura Tritonic, București, 2020;
2. Alois Gherguț, Luciana Frumos, *Educația incluzivă. Ghid metodologic*, Editura Polirom, Iași 2019
3. Mihaela Pășiș, Liliana Ezechil, *Laborator preșcolar*, Editura V&I Integal, București 2011.

DE CE UNII COPII SE CONFRUNTĂ CU ÎNTÂRZIERI DE VORBIRE?

**Prof. înv. primar Geangu V. Felicia-Vasilica
Școala Gimnazială Vadu Pașii, județul Buzău**

Complexitățile situațiilor trăite în viața zilnică i-au determinat pe mulți dintre părinții care au copii cu întârzieri de vorbire să se informeze despre aceste deficiențe, despre stabilirea corectă a diagnosticelor, despre identificarea promptă a cauzelor și aplicarea intervențiilor timpurii de tratament și terapii corespunzătoare.

S-a dovedit faptul că aceste deficiențe aveau cauze variate și asociate, încât au reprezentat adevărate provocări atât pentru părinții care nu erau în măsură să le observe întotdeauna la timp și în mod calificat, cât și pentru medicii, psihologii școlari, profesorii, logopezii, asistenții medicali, ergoterapeuții etc. la care aceștia apelau în vederea tratării și ameliorării lor. Printre cauzele care au determinat apariția deficiențelor de vorbire la cei mici au fost identificate simptomele autismului, apraxia – neputința de a executa mișcările învățate din cauza unor leziuni ale cerebelului, deși existau abilitatea fizică corespunzătoare și dorința, tulburările de comunicare socială, vorbire și limbaj, dizabilitățile intelectuale, afecțiunile aparatului auditiv, afecțiunile genetice și neurologice, hiperlexia – abilitatea de a recunoaște și a citi cuvinte fără a le înțelege semnificațiile etc. S-a constatat faptul că cercetările care se realizau în acest domeniu nu țineau întotdeauna pasul cu realitățile zilnice, deoarece provocările deveneau tot mai complexe, iar cauzele și tratamentele nu se potriveau tuturor subiecților. În acest sens, pentru bunul mers al lucrurilor, întârzierile de vorbire trebuiau diferențiate, încât fie erau catalogate ca simple etape în dezvoltarea copiilor, fie simptome ale unor probleme serioase pe care aceștia le aveau. În mod inevitabil, aceste realități dureroase au generat anxietăți și derute parentale, mai ales atunci când nu s-au evitat etichetările copiilor aflați în suferință. Diagnosticarea și intervenția timpurie corectă a specialiștilor au fost factori importanți în ameliorarea și chiar eliminarea unor întârzieri de vorbire. Potrivit studiilor din acest domeniu, cei mai mulți copii au reușit singuri să recupereze asemenea deficiențe în câțiva ani. Cu toate acestea, pentru cunoașterea situației generale în rândul copiilor și pentru sprijinirea celor cu tulburări de vorbire s-au dovedit necesare examinarea medicală și testarea lor la timp, deoarece nu toate problemele treceau de la sine. În volumul *Întârzierile de vorbire la copii Un simptom sau o etapă?*, autorul Stephen M. Camarata a menționat câteva caracteristici neexplicate ale copiilor cu întârzieri de vorbire, de exemplu: majoritatea erau băieți, manifestau întârzieri în însușirea deprinderilor de a folosi toaleta, nu erau capabili să povestească acasă experiențele neplăcute pe care le trăiau, erau îndărătnici, aveau tendința de a fi mai mult analitici decât verbali, nu acceptau ușor programul fix acordat unor activități educaționale, moșteneau anumite trăsături de familie, manifestau abilități muzicale, obțineau punctaje peste medie la testele de inteligență nonverbală, erau capabili să combine piese de puzzle, foloseau piese de LEGO pentru a construi case în care așezau oameni și animale de jucărie despre care spuneau că locuiau acolo, imitau sunete variate, căutau interacțiuni sociale chiar și când nu puteau vorbi, se angajau în diferite jocuri, dovedeau abilități vizual-spațiale, învățau mai ușor prin acțiune și descoperire, desenau, erau inteligenți, înțelegeau expresiile faciale ale altor persoane, refuzau să facă la oliță până pe la vârsta de patru ani, recuperau destul de repede vorbirea și ascultarea, dovedeau gândire mai matură decât vârsta pe care o aveau etc.

Tulburările din spectrul autist au definite ca afecțiuni medicale care durează toată viața. Din fericire, nu toți copiii cu întârzieri de vorbire au avut această afecțiune. Autorul, în volumul amintit, a enumerat caracteristicile formulate de către profesorul Kanner privind copiii cu autism, anume:

- ✓ *inabilitatea de a se raporta în mod obișnuit la oameni,*
- ✓ *trăiesc într-o cochilie,*
- ✓ *sunt mai fericiți când sunt lăsați în pace,*
- ✓ *au o dorință anxioasă obsesivă pentru menținerea similarității* (Camarata M. S., *Întârzierile de vorbire la copii Un simptom sau o etapă?*, 2016, pag. 69).

Asemenea copii aveau multe nevoi, iar povara financiară a devenit tot mai apăsătoare pe umerii familiilor lor, mai ales atunci când unul dintre părinți era nevoit să renunțe la serviciu. Specialiștii au atenționat asupra confuziilor privind tulburările specifice spectrului autist și tulburările de comunicare socială. După cum aceștia au concluzionat, cu cât vârsta copilului era mai mică, mai ales între patru și cinci ani, cu atât diagnosticarea autismului era mai ușoară și inconfundabilă. În asemenea situații, părinții erau îndrumați să apeleze la clinicieni specializați care să evalueze subiecții, să elimine alte afecțiuni, să stabilească severitatea bolii, să le comunice schemele de tratament și șansele de recuperare, încât colaborarea lor să fie cât mai eficientă și promptă, iar copilul să înregistreze progrese. Din nefericire, pe lângă suferințele și dificultățile pe care le-au întâmpinat copiii autiști, părinții acestora și specialiștii care îi ajutau în lupta lor cu boala, au fost situații în care s-au garantat anumite remedii. Din disperare, unii părinți chiar au acceptat pentru copiii lor asemenea soluții neverificate din punct de vedere medical, devenind vulnerabili în fața înșelătoriilor și amăgirilor. Mai concret, pentru această boală nu există medicamente, diete, vitamine sau terapii de vindecare. Deși an de an s-au făcut noi descoperiri în acest domeniu, cauzele apariției autismului au rămas necunoscute. Cu toate acestea, în urma studiilor medicale, s-au concluzionat următoarele idei importante privind această suferință care a schimbat viețile multor oameni:

- ✓ nu existau dovezi care să incrimineze vaccinarea copiilor ca factor declanșator,
- ✓ se transmitea genetic, în familie;
- ✓ dacă unul dintre gemenii identici avea boala, celălalt o făcea în procent de 60%, comparativ cu situația în care unul dintre gemenii fraternali avea boala, celălalt o făcea doar în proporție de 10 – 25%, având șanse mari să nu o facă;
- ✓ unii subiecți aveau anormalități în anumite zone ale creierului;
- ✓ copiii investigați nu erau cooperanți;
- ✓ apariția bolii nu era influențată de căldura emoțională parentală etc.

Din fericire, în ultimii ani, unii copii autiști foarte inteligenți au urmat cu eforturi istovitoare terapiile care li s-au potrivit, devenind tinerii care au fost capabili să ducă o viață independentă și să își construiască o carieră profesională. În ciuda faptului că asemenea cazuri nu erau multe, ele putea constitui repere în abordarea optimistă și calificată a bolii. În multe situații au fost necesare tratamentele comportamentale care le-au dezvoltat subiecților abilitățile și deprinderile necesare pentru a vorbi, a învăța și a se îngriji. De asemenea, cei care nu au reușit să își dezvolte asemenea abilități au învățat să comunice prin imagini, sunete sau prin intermediul calculatoarelor. Din fericire, majoritatea copiilor care au fost diagnosticați cu o formă de autism nu au necesitat instituționalizarea. Totodată, în cazul celor care puteau vorbi dar nu doreau să comunice au fost necesare utilizarea unor motivații externe, știut fiind

faptul că asemenea subiecți refuzau să comunice social. În asemenea cazuri se întrebunțau cu precauție micile recompense, care constau în dulciuri, cumpărarea unor jucării, accesul la calculator etc., pentru motivarea lor de a își comunica dorințele cât mai natural și în mod pozitiv.

Potrivit autorului, alți copii cu întâzieri de vorbire erau remarcabili de la vârste fragede – chiar înainte de a vorbi. Aceștia erau analitici, dovedeau o memorie prodigioasă și capacități intelectuale extraordinare, aveau talent surprinzător la muzică, erau încăpățânați, nu puteau să stea prea mult timp liniștiți și să asculte ceea ce alții le spuneau, dovedeau o voință puternică etc. Chiar dacă nu vorbeau până pe la trei ani, aceștia erau capabili să rezolve puzzle-uri pentru adulți, să utilizeze calculatorul, să rezolve teste de inteligență cotate peste medie, să cânte precoce la instrumente muzicale etc. În mediul educațional, aceștia nu trebuiau catalogați ca fiind autiști, ci puteau fi lăsați să lucreze în avans la materiile care le trezeau interesul și dragostea de a învăța, fără prea multe constrângeri. Specialiștii au denumit această combinație de caracteristici remarcabile sindromul Einstein, fără a o considera o afecțiune medicală. Asemenea copii au recuperat foarte repede carențele în vorbire, construindu-și propriile vieți, unii dintre aceștia rămânând în memoria omenirii, de exemplu: Einstein, Edward Teller, Clara Schumann, Rubinsten etc. Studiile au dovedit faptul că genetica influențează atât vorbirea, cât și superioritatea inteligenței, poate chiar personalitatea fiecărui individ. Stephen M. Camarata a atenționat educatorii să nu îi confunde pe cei cu inteligență superioară cu cei cu autism, ADHD sau alte probleme clinice, din simplul motiv că dezvoltarea lor era diferită. În urma investigațiilor medicale speciale s-a constatat faptul că acei copii care manifestau sindromul Einstein aveau creierul organizat oarecum diferit, erau stângaci și/sau ambidextri, erau miopi, prezentau diferite alergii etc. În viața de zi cu zi, aceștia nu erau șireți, răi sau sfidători, ci erau perfecționiști în ceea ce realizau, chiar vulnerabili din punct de vedere emoțional, mai ales atunci când nu primeau sarcini didactice potrivite nivelului lor intelectual. Unii dintre copiii supradotați au avut posibilitatea și șansa să urmeze programe educaționale care le-au valorificat inteligența atât în binele lor, cât și în binele societății în care trăiau.

În lucrarea amintită, autorul a recomandat familiilor să caute a doua, chiar a treia opinie în rândul specialiștilor privind diagnosticarea, stabilirea tratamentelor și terapiilor în cazul copiilor cu întâzieri de vorbire și să stimuleze cât mai mult vorbitul acasă. Toate acestea ar trebui să vină în întâmpinarea nevoilor subiecților, încât să nu le perturbe dezvoltarea. Același autor a subliniat importanța de a se formula clar dacă întâzierile de vorbire semnalate erau considerate etape în evoluția copiilor sau simptome ale unor afecțiuni. În asemenea situații, părinții acestora trebuiau să fie responsabili, să își susțină copiii și să accepte provocările, încât să colaboreze, după caz, cu medicii de familie, neurologii, otorinolaringologii, audiologii, logopezii, psihologii școlari etc., astfel încât evaluările medicale să fie complete, iar diagnosticele cât mai sigure. De asemenea, a recomandat profesorilor să abordeze în mod pozitiv și cu obiective clare asemenea situații, să își ajute elevii în elaborarea propriilor tehnici de învățare, să fie deschiși în fața noutăților din acest domeniu, să fie creativi și empatici, să colaboreze în mod cât mai eficient cu familiile acelor copii, să colaboreze cu colegii de catedră, să valorifice și să facă cunoscute progresele realizate etc.

Este de dorit ca toți factorii educaționali să colaboreze în mod cât mai eficient, astfel încât copiii cu întâzieri de vorbire să primească sprijinul necesar la timp, pentru a își găsi cu ușurință un drum potrivit în viață.

Bibliografie:

1. Camara, S. M. (2016). *Întârzierile de vorbire la copii Un simptom sau o etapă?*, București: Editura Trei.

VOCAȚIE ȘI MISIUNE

STUDIU DE CAZ

Prof. învă. preșcolar Buleteanu Amalia-Teodora
Școala Gimnazială Nr. 71-Grădiniță, București

I. Date de identitate

Numele și prenumele : S. R

Vârsta: 5 ani

Sex: masculin

Grupa mare

II. Definierea problemei

Gradul de manifestare al subiectului în activitatea cotidiană:

S. R este veșnic agitat, atât în timpul activităților alese cât și în timpul activităților comune (se ridică în picioare atunci când nu-i convine ceva, deranjează colegii în timpul lucrului, nu termina nici o lucrare începută. Vorbește neîntrebat mai tot timpul, manifestă nerăbdare întrerupându-și colegii. Răspunsurile sale sunt eliptice, pripite, întrerupând și educatoarea.

Date familiale:

Tata- muncitor

mama - casnică

Bugetul familiei: mic

Structura familiei : o familie cu probleme cauzate de consumul de alcool de către ambii părinți

Componența familiei: o soră și un frate, mai mici

Relații familiale : încordate, datorate consumului de alcool de către ambii părinți

Date despre starea sănătății

Dezvoltare fizică : bună

Date privind dezvoltarea personalității

Percepție : lacunară

Atenție : instabilă, se concentrează mai greu în activitate

Memorie predominant mecanică și de scurtă durată; viteza de memorare lentă; întipărirea slabă, durata păstrării scurtă.

Gândirea concret- intuitivă, nu face abstractizări.

Limbaj și comunicare

Volum vocabular : sărac, concret- situativ

Tip de comunicare : verbală, mimico-gesticulară

Semantica : înțelege informația verbală în ritm lent după multe repetări

Structura gramaticală : construiește propoziții scurte, acordul gramatical nu este bine format

Imaginație: săracă, îndreptată spre lumea desenelor animate pentru că urmărește aceste programe la televizor

Afectivitate: emotivitate- instabil, imatur emoțional; reacții emotive cu caracter exploziv (țipete, plâns, aruncarea jucăriilor)

Psihomotricitate : coordonare motrică generală- bună

Temperament preponderent coleric

Mobilitate: lentă

Stabilitatea conduitei, echilibru: instabil

Intensitatea reacției: intensă, rapidă

Rezistența la dificultăți: obosește ușor, se plictisește repede

Trăsături de caracter în devenire: neîncredere în sine, timiditate, nehotărâre, nesiguranță, egoism

Aptitudini: aptitudini pentru activitățile practice, educație fizică

Creativitate: în activitățile practice

Relatiile în grupul de prescolari:

În colectiv este sociabil, are o fire deschisă dar de cele mai multe ori el este cel care provoacă neînțelegeri și conflicte. Este impulsiv atunci când copiii nu-i dau dreptate sau nu-l ascultă.

Stilul de învățare:

Greoi, datorită faptului că nu se poate concentra mult timp și se plictisește repede.

Preferă activitățile practice și educația fizică. Este dezinteresat de celelalte activități din grădiniță, are un stil de muncă încet, se plictisește ușor, nu rezistă la efort intelectual susținut și nici la efort fizic.

-sub supravegherea educatoarei se mobilizează greu în activitate

III. Nevoi specifice:

În cadrul familiei:

Detensionarea relației din familie, mama să se preocupe de educația copilului, să-i asculte nevoile, să-l îndrume.

În cadrul grădiniței:

- dezvoltarea în continuare a aptitudinilor pentru activitățile practice;
- mobilizarea atenției și a voinței pentru a termina activitatea începută;
- antrenarea în orice tip de activitate din grădiniță;

În cadrul grupului de prieteni

- realizarea unor sarcini în echipă
- acceptarea din partea grupului

IV. Obiective:

- ✓ conștientizarea de către părinți a responsabilităților care le revin în educarea copilului;
- ✓ modificarea atitudinilor părinților în raport cu copilul, folosirea de metode nonagresive în educația lui;
- ✓ dezvoltarea încrederii în forțele proprii;
- ✓ realizarea unui program adecvat posibilităților lui, fără solicitări sau eforturi în salt, cu sarcini precise și bine definite;
- ✓ favorizarea integrării în grup;
- ✓ orientarea către ședințe de psihoterapie;

V. Plan de acțiune:

- ✓ vizite la domiciliul copilului;
- ✓ participarea părinților la activitățile din grădiniță cu scopul de a observa copilul în mediul educațional;
- ✓ consilierea părinților în urma observării comportamentului copilului (în timpul activităților alese copilul se joacă frecvent "de-a barul");
- ✓ oferirea unor exemple de bună practică (familii în care părinții se ocupă de copii);
- ✓ desfașurarea unor activități în echipă, în care copilul să știe precis ce are de realizat;
- ✓ realizarea de proiecte tematice în care să fie cooperați ambii părinți;
- ✓ aprecieri din partea educatoarei în cadrul colectivului atunci când realizează sarcinile;
- ✓ acordarea de roluri în jocurile și activitățile alese prin care să capete încredere în forțele proprii, precum și încrederea colegilor.

PROIECT DIDACTIC

Prof. înv. preșcolar Tudorașcu Oana-Niculina
Grădinița cu Program Prelungit „Mihai Eminescu”, Târgu-Jiu, Gorj

Grupa: Mijlocie**Tema anuală de studiu:** „Cum este, a fost și va fi aici pe pământ?”**Tema proiectului tematic:** „Din înaltul cer cel sfânt/ se aud colinde susurând!”**Tema săptămânală:** „Ne pregătim de colindat!”**Domeniul experiențial:** Domeniul om și societate**Categoria de activitate:** Activitate practică**Tema activității:** „Coronițe de Crăciun”**Tipul de activitate:** formare de priceperi și deprinderi**Mijloc de realizare:** confecționare**Scopul activității:** Dezvoltarea capacității de a utiliza corect materialele puse la dispoziție pentru a realiza activitatea practică**Obiective operaționale:**

a) Cognitive:

- să recunoască și să denumească materialele și instrumentele de lucru puse la dispoziție;
- să utilizeze corect uneltele de lucru pentru realizarea temei activității, folosind corect tehnica lipirii;
- să respecte etapele de lucru;
- să combine în mod creativ materialele pentru realizarea coroniței;

b) Afective:

- să manifeste interes pentru activitate;
- să analizeze lucrările personale și ale colegilor din grupă în spirit critic și autocritic în funcție de criteriile enunțate de educatoare;

c) Psihomotorii:

- să execute corect exerciții de încălzire a mușchilor mici ai mâinii;
- să adopte o poziție corectă pe tot parcursul activității;
- să-și dezvolte deprinderi practice de mânăuire și îmbinare a materialelor.

Strategia didactică:

- a) Metode și procedee didactice: observația, conversația, explicația, expunerea, demonstrația, exercițiul, munca independentă, Turul galeriei.
- b) Materiale didactice: cerc din carton, panglici din hârtie de culoare verde, fundițe din hârtie de culoare roșie, lipici, bețișoare, recipiente pentru lipici, șervețele umede, modelul educatoarei, recompense.
- c) Forma de organizare: frontal, individual.

Durata: 20-25 de minute**Loc de desfășurare:** sala de grupă.**Bibliografie:**

- „Curriculum pentru educație timpurie”-2019;
- „Educarea creativității la vârsta preșcolară”, Rafailă Elena, Editura Aramis, București, 2002
- Maria Petricică, Maria Petre „Metodica predării activităților manuale în grădinița de copii”, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1977

Demers didactic

Eveniment didactic	Conținut științific	Strategia didactică			Evaluare
		Metode și procedee	Mijloace didactice	Forme de organizare	
1. Moment organizatoric	Se asigură condițiile necesare bunei desfășurări a activității: - aerisirea sălii de grupă; - amenajarea spațiului de desfășurare a activității; - pregătirea materialului didactic.				
2. Captarea atenției	Se realizează prin descoperirea unei cutii cu surprize pe care a care a adus-o Zâna Iarnă. În cutie se află o coroniță de Crăciun, coronița model și recompensele.	Expunerea	Cutia cu surprize Ghirlandă Recompense	Frontal	Observarea comportamentului copiilor
3. Enunțarea temei și a obiectivelor	Preșcolarii sunt anunțați că vor desfășura o activitate practică, în cadrul căreia vor confecționa „Coronițe de Crăciun”. Sunt prezentate succint obiectivele care urmează a fi urmărite și care vor fi prezentate pe înțelesul copiilor.	Conversația Expunerea	Modelul Coroniței de Crăciun	Frontal Individual	Observarea capacității de concentrare și a interesului
4. Dirijarea învățării	Prezentarea lucrării model și intuirea materialelor de lucru Pentru ca preșcolarii să înțeleagă mai bine procedeul de lucru, vor observa mai întâi materialele de pe măsută, modelul educatoarei și elementele materialului demonstrativ. Prezentarea modului de lucru Se explică și se demonstrează copiilor etapele de lucru: „Se va lua o panglică de culoare verde pe care se va aplica lipici. Lipiciul nu se aplică pe toată panglica, doar pe o porțiune. După ce se aplică lipici, se va așeza panglica pe care s-a aplicat lipici pe cercul din carton, respectând zona decupată din interior, presând ușor cu degetele pentru a se lipi. Vom avea o porțiune de panglică liberă, și o porțiune de panglică lipită pe cercul de carton. Se va proceda la fel cu toate panglicile până ce va fi realizată coronița. După aplicarea tuturor panglicilor verzi, se va lipi fundița roșie.” Exerciții de încălzire a mâinilor ✚ „Batem palmele ușor, Unu, doi, trei! Batem palmele de zor! Unu, doi, trei! ✚ Ne spălăm pe mâini;	Observația Conversația Explicația Demonstrația Exercițiul	Modelul educatoarei Cerc din carton Panglici din carton subțire de culoare verde Fundite din carton subțire de culoare roșie Recipiente pentru lipici Lipici Bețișoare Șervețele umede	Frontal Individual	Observarea comportamentului copiilor Deprinderea de a fi atenți la explicații și la demonstrație Practic-aplicativă Observarea capacității de concentrare și a interesului

	Se va da semnalul de începere a lucrului. Se fac recomandări privind modul de lucru: să lucreze îngrijit, să nu murdărească masa, să respecte recomandările făcute privind executarea temei.				
5.Obținerea performanței și asigurarea feedbackului	Va fi supravegheat modul în care copiii își realizează lucrările, iar dacă se impune, se va interveni cu explicații individuale. Se va încuraja creativitatea copiilor, în realizarea decorului de iarnă, prin folosirea culorilor. După finalizarea lucrărilor, se realizează „Turul galeriei”. Se așează lucrările copiilor pe măsută și se împart copiilor bețișoare. Se cere copiilor să pună bețișorul în dreptul lucrării pe care ei o consideră corect realizată.	Observația Conversația Turul galeriei	Cerc din carton Panglici din carton subțire de culoare verde Fundite din carton subțire de culoare roșie Recipiente pentru lipici Lipici Bețișoare	Frontal Individual	Observarea modului de lucru Abilitatea de a respecta etapele realizării lucrării de aplicație și acuratețea acestuia Capacitatea de analiză și verbalizare
6.Retenția/ Încheierea activității	Se va fixa tema zilei, prin precizarea acestuia de către copii. Se vor aprecia lucrările, evidențiind corectitudinea executării. Se împart recompense.	Conversația	Expoziție cu lucrările copiilor Recompense	Frontal Individual	Observarea comportamentului copiilor

EDUCAȚIE ONLINE LA NIVEL PREȘCOLAR

Prof. Drăgoi Luminița Mihaela
Grădinița Nr. 236 București

Am început oarecum neîncrezătoare această activitate de predare on-line, considerand că la nivel preșcolar va fi greu de realizat. Știam că meseria mea se bazează pe interacțiunea directă educatoare-copil și nu îmi imaginam ce feed-back aş putea avea de la copii, în condițiile date. Eram conștientă, de asemenea, că voi avea nevoie de ajutorul, de sprijinul părinților, fără de care nu aş fi putut să fac nimic. Însă, am avut o mare surpriză....! Părinții au fost foarte implicați, iar copiii dornici să vadă în fiecare zi ce le-am pregătit. Au lucrat și s-au jucat atât de frumos pe temele propuse de noi și ne-au impresionat maxim!

În continuare, am să prezint cum am desfășurat o zi din săptămâna care s-a numit: „Stay home, be happy!”/„Stai acasă și fii fericit!”, săptămână în care ne-am propus să ne amintim și să sistematizăm un pic și cunoștințele în limba engleză. Am postat pe grupul părinților și al copiilor următorul mesaj:

„Bună dimineața! Good morning!

Astăzi, vă rugăm să ascultați „Povestea copiilor curajoși” / “The story of the brave kids” (în limba română și în limba engleză), o poveste pe care am scris-o special pentru voi, deoarece voi sunteți adevărații noștri eroi. Apoi, vă propunem un exercițiu: așezați în fața oglinzii, spuneți tare și cu toată convingerea Cum suneți voi? De exemplu: Sunt frumos! Sunt deștept! Sunt puternic! Sunt bun! Dacă doriți, puteți să spuneți și în limba engleză: I’m smart! I’m beautiful! I’m amazing! Mama vă poate ajuta cu întrebări. Așteptăm filmulețele voastre.

Mai jos, aveți și mesajele noastre pentru voi! Țineți cont de ele! Have a nice day!”

Povestea copiilor curajoși:

„A fost odată ca niciodată o mulțime de copii, care se jucau și învățau împreună la Grădinița nr.25 din Oradea. Erau niște copii veseli, isteți și prietenoși. Totul în viața lor era minunat!

Într-o zi, un musafir nepoftit, a ajuns la ei în oraș și din cauza acestuia, viețile copiilor s-au schimbat, lumea le-a fost întoarsă pe dos. Au trebuit să renunțe la toate lucrurile pe care le iubeau: întâlnirile cu prietenii, joaca în parc, vizitele la bunici, orele petrecute la grădiniță.

Însă, copiii noștri au găsit calea pentru a merge mai departe. Nu s-au lăsat doborâți, deoarece ei sunt niște copii puternici și curajoși. Au demonstrat că pot fi fericiți și așa, găsind bucurii în lucruri mărunte. I-au încurajat pe toți din jurul lor spunând: Totul va fi bine! S-au întâlnit on-line cu educatoarele și colegii lor și au făcut cu multă dragoste și implicare activitățile propuse.

Adulții au fost foarte mândri de ei și i-au considerat adevărații eroi ai acestor zile!”

Copiii au ascultat povestea, au urmărit imaginile, au repovestit-o și au trimis video-uri scurte cu exercițiul realizat în fața oglinzii. Toate mesajele lor audio, le-am adunat într-un filmuleț pe care l-am postat la finalul zilei. Filmulețul a început cu următoarele cuvinte: „Mesajele voastre, le-am pus în baloane colorate și le-am înălțat la cer. De acum, nimeni și nimic nu se va putea atinge de ele. Veți rămâne puternici, frumoși, sănătoși, fericiți, Forever and Ever!”

Și uite așa, cu pași mărunți, cu multă muncă, pasiune și implicare, am terminat anul școlar, combinând varianta predării on-line cu cea a predării față în față. Și pot să spun, cu mâna pe inimă, că sunt fericită pentru tot ce am realizat împreună cu ai mei copii în această perioadă, pentru faptul că ne-am văzut și ne-am auzit, pentru că am împărtășit unii altora trăiri și emoții și am făcut mai ușoară trecerea prin pandemie!

PLAN DE ACTIVITĂȚI PENTRU COMBATEREA BULLIYNGULUI

Profesor Enache Bogdan – Costin,
Școala Gimnazială „Traian Săvulescu” Comuna Izvoarele, Județul Prahova

Scop:

Reducerea fenomenului de bullying și eventual cyberbullying în mediul școlar.

Obiective privind prevenirea și combaterea bullying-ului și cyberbullying-ului în școală:

- Coordonarea demersurilor educaționale care Previn și diminuează influențafactorilor generatori ai fenomenului de bullying, ai comportamentelor de risc în rândul tinerilor , respectiv ai celor care generează disconfort psihic și social;
- Identificarea factorilor de risc (comportamentul impulsiv, asumarea riscurilor, nesiguranta socială, izolarea, depresia, reactii la evenimente importante care le schimbă viața) care determină fenomene de bullying și cyberbullying în mediul școlar;
- Organizarea unor campanii de prevenire și intervenție bazate pe informarea și recuperarea victimelor fenomenelor de bullying și cyberbullying;
- Promovarea ideii de educare a copiilor în armonie, prietenie, solidaritate, toleranță și respect;
- Atragerea părintilor în participarea la dezbateri și sesiuni de informare cu privire la bullying, gestionarea eficientă a emoțiilor, suport privind adaptarea copiilor la noul context școlar, abordarea pozitivă în disciplinarea copilului;
- Coordonarea și orientarea asistentei și consilierii psihopedagogice înspre corectarea, recuperarea, compensarea, adaptarea și integrarea școlara, profesionala și socială a victimelor bullying-ului și cyberbullying-ului.

Resurse umane implicate:

- ✓ Conducerea școlii – director, director adj;
- ✓ Consiliul de Administrație;
- ✓ Grupul de acțiune anti-bullying din școală;
- ✓ Cadre didactice cu experiență dobândită și prin cursuri de formare pe această temă
- ✓ Consilieri școlari, profesori logopezi, asistenti sociali, psihologi – solicitați la cererea instituției (deoarece nu există)
- ✓ CJRAE PH;
- ✓ Cadrele didactice din școală ;
- ✓ Alti specialiști și colaboratori din instituții /organizații /fundații /asociații /centre/mediul privat;
- ✓ Părinti/tutori/reprezentanti legali, persoane în grija cărora se afla copilul;
- ✓ Copii/elevi/tineri;
- ✓ Membrii comunității.

Resurse materiale:

- Spații de întâlnire/ săli de clasă / amfiteatre , etc;
- Acces internet;
- Dispozitive (laptop, tablete, telefoane, videoproiector, xerox, imprimantă)
- Flipchart, marcăre, papetărie;

Perioada de implementare:

Pe parcursul întregului an școlar atât fizic cât și online

Beneficiari:

- Cadre didactice;
- Preșcolari / elevi;
- Părinți;
- Comunitatea locală;

Responsabili:

- Conducerea școlii;
- Consiliul de administrație;
- Grupul de intervenție conform (ORDIN nr. 4.343 din 27 mai 2020);
- Educatoarele, învățătorii și profesorii diriginți;
- Cadrele didactice din școală;

Obiective specifice :

- Sensibilizarea elevilor privind consecințele actelor de violență;
- Dezvoltarea capacității empatice și a abilităților de rezolvare a problemelor;
- Recunoașterea comportamentelor care facilitează stabilirea și menținerea relațiilor de prietenie;
- Dezvoltarea unor comportamente prosoziale prin utilizarea cuvintelor „multumesc!", „te rog frumos!", „bună ziua!", „iarta-ma!";
- Conștientizarea importanței toleranței în relațiile interumane;
- Informarea și conștientizarea elevilor cu privire la fenomenul de bullying și cyberbullying, tipuri de cyberbullying, mediile de propagare, cauzele cyberbullying-ului, factorii de risc, efecte ale cyberbullying-ului;
- Informarea elevilor cu privire la modalitățile de prevenire ale cyberbullyingului;
- Semnalele specifice la care pot apela atunci când simt că pot fi o posibilă victimă a cyberbullyingului;
- Informarea elevilor cu privire la prevederile legale referitoare la fenomenul de bullying și cyberbullying;
- Clarificarea noțiunii de conflict;
- Recunoașterea semnificațiilor, rolurilor, oportunităților și riscurilor asociate conflictului;
- Familiarizarea cu modelele teoretic - explicative ale conflictului;
- Identificarea surselor, respectiv a cauzelor unui conflict;
- Recunoașterea tipurilor de conflict care pot apărea în mediul școlar;
- Diferențierea între formele și modalitățile de comunicare;
- Identificarea blocajelor/obstacolelor care apar în procesul de comunicare;
- Exersarea abilităților de bază în comunicare (ascultare activă, parafrazăre, sumarizare, feedback, empatie);
- Înțelegerea mecanismelor cognitive și emoționale implicate în gestionarea conflictelor;
- Dobândirea/învățarea unor strategii eficiente de gestionare a conflictelor în mediul școlar;
- Informarea elevilor cu privire la drepturile omului /copilului;
- Conștientizarea responsabilităților pe care le avem în diverse contexte de viață;
- Conștientizarea consecințelor negative care decurg din nerespectarea drepturilor omului/ ale copilului;
- Conștientizarea consecințelor negative care decurg din neînțelegerea și neasumarea responsabilităților;
- Exersarea tehnicilor de mediere de la egal la egal, respectiv de negociere ca modalități de gestionare a conflicte lor;
- Promovarea unor atitudini de acceptare, suport și sprijin din partea cadrelor didactice în vederea integrării și incluziunii copiilor cu CES;

- Familiarizarea cadrelor didactice cu diferite strategii și metode sprijin, suport și incluziune a copiilor cu CES;
- Dezvoltarea unor atitudini și comportamente de acceptare și suport din partea colectivului de elevi față de colegii cu CES;
- Dezvoltarea unor strategii individuale de combatere a atitudinilor și comportamentelor discriminatorii;
- Însușirea de către părinți a unor metode și tehnici de disciplină pozitivă;
- Identificarea modalităților de gestionare a stărilor emoționale generate de situația de criză;
- Responsabilizarea cadrelor didactice în scopul intervenției imediate în cazurile de bullying semnalate sau identificate;
- Masurarea impactului acțiunilor cuprinse în planul antibullying și a eficienței grupului de acțiune;

Masuri și acțiuni planificate pentru atingerea obiectivelor specifice:

- Activități de informare și conștientizare asupra fenomenului de bullying pentru personalul școlii, copii și părinți;
- Adaptarea și implementarea la nivelul școlii a unor activități din cadrul campaniei educationale "ANTI BULLIYNG" sau altor proiecte, în activitățile de consiliere colectivă desfășurate față în față /online cu elevii;
- Utilizarea unor materiale informative postate pe diverse siteuri autorizate;
- Utilizarea de materiale elaborate de către grupul de acțiune/ diriginți / consilierul școlar chemat în sprijin;
- Inițierea de către grupul de acțiune de la nivelul școlii, învățătorii și diriginții de programe și campanii de prevenire și intervenție în cazurile de violență psihologică: bullying și cyberbullying;
- Utilizarea de campanii și proiecte educationale elaborate de către diverse Asociații / ONG-uri și profesorul diriginte a unor activități de identificare a riscurilor care pot genera situații de bullying și cyberbullying în contextul școlii;
- Organizarea unor activități de formare, workshop-uri pe tema violentei psihologice (bullying, cyberbullying) având ca beneficiari cadrele didactice: „Gestionarea conflictelor în mediul Școlar”;
- Organizarea unor activități de formare, workshop-uri de dezvoltare personală, respectiv pe tema disciplinării pozitive a copiilor, având ca beneficiari cadrele didactice;
- Adaptarea și implementarea de către cadrele didactice a unor activități din cadrul unor proiecte specific;
- Inițierea de către grupul de acțiune- cadre didactice a unor ac, țțiuni în scopul promovării toleranței , comunicării empatică, non - violente, respectiv a drepturilor copilului;
- Inițierea de către învățător, diriginte a unor programe și activități extra școlare pe tema combaterii bullyingului și a cyberbullying-ului: jocuri, concursuri, expozitii tematice, dezbateri online;
- Activități de măsurare a impactului acțiunilor cuprinse în planul antibullying și a eficienței grupului de acțiune (chestionare, grile de observatie);

Bibliografie:

1. ORDIN nr. 4.343 din 27 mai 2020.

REVISTA PROFEDU

NR. 20

DECEMBRIE 2022

ISSN-2559 – 6950

www.profedu.ro